THEATER SONNEVANCK

JAARVERSLAG 2023

THEATER
SONNEVANCK

MISSIE

Theater Sonnevanck wil kinderen en jongeren uit alle lagen van de samenleving bereiken met actueel en kwalitatief hoogstaand muziektheater dat de potentie heeft om hun blik te verbreden. We geloven dat dit bijdraagt aan de groei tot ruimdenkende volwassenen en willen daarmee polarisatie in de maatschappij verkleinen.

INLEIDING

Het jaar 2023 was een vol en productief jaar. De Coronapandemie voelt ver weg en de sector draait weer op volle toeren. Zo ook bij Theater Sonnevanck: we toonden maar liefst acht nieuwe producties, waaronder een uitgestelde Coronaproductie. Daarnaast zetten we de ingezette trajecten en (regionale) partnerships op het gebied van talent- en genreontwikkeling volop door.

De investering van de afgelopen jaren in hernieuwde samenwerkingen met onze vaste partners werpt zijn vruchten af. Met Phion maakten we met veel succes de eerste van een reeks familievoorstellingen in de grote zaal: *De Geheime Tuin*. Een artistieke verrijking voor ons om ons werk ook in de grote zaal te kunnen door ontwikkelen en tonen. In december waren de repetities van het vervolg, *Robin Hood*, reeds in volle gang.
Met Theater Oostpool en Theater aan de Rijn grepen we de kans om met Gelderse subsidie een extra klassenvoorstelling te maken voor groep 7 en 8, over ouders met psychische problemen: *Koekoeksnest*. Twee jonge makers stonden aan het roer en inmiddels weten we dat schrijfster Nina van Tongeren voor haar tekst de Kaas&Kaapes toneelschrijfprijs van 2024 won.
En ook internationaal waren we actief. Met de Toneelmakerij stonden we op het Shäxpir Festival in Linz met de productie *Rabbit Hole*. Een interactieve productie waar het publiek via mobiele telefoons actief bij betrokken is. Een Nederlandse tour volgt in 2024.

Op allerlei terreinen zijn we in beweging. Zo werd samen met Theater Oostpool de nieuwe theatertruck in gebruik genomen. Deze biedt plaats aan drie klassen in plaats van twee en is facilitair een grote verbetering vanwege de klimaatbeheersing en up-to-date technische voorzieningen. De truck draait op een aggregaat met zonnepanelen dat met de truck meerijdt.
Ook is onze huisstijl en website geheel vernieuwd. We zijn actiever op social media en dragen er zorg voor dat het avontuurlijke, kleurrijke profiel van onze producties op de juiste wijze gereflecteerd wordt in onze uitingen.

De gesprekken met de gemeente en partnerinstellingen uit de stad over nieuwe huisvesting zijn intensief voortgezet. Het is een zorgvuldig proces dat tijd vraagt, maar waarin voortdurend stappen worden gezet. We laten ons door een aantal externe experts adviseren op het gebied van bouw, theatertechniek en fondsenwerving. Medio 2024 verwachten we een helder go/no go moment.
Daarnaast hebben we onze theatertechnische inventaris volledig verduurzaamd. We konden een deel van onze reserves besteden aan de vernieuwing van ons eigen theaterlicht en zijn geheel overgaan naar LED.

Kortom, Sonnevanck is *alive and kicking*.

Hieronder volgt allereerst een beschrijving van onze voorstellingen en projecten in 2023. Vervolgens beschrijven we de ontwikkelingen per werkgebied. Zo beschrijven we achtereenvolgens:

1. activiteitenoverzicht
2. beschrijving activiteiten in 2023: producties, speciale projecten en talentontwikkeling
3. artistieke ontwikkeling
4. educatie
5. exploitatie en financiële positie
6. publiek en bereik
7. organisatie
8. directie en raad van toezicht

1. ACTIVITEITENOVERZICHT

NAAM	TYPE PRODUCTIE	COPRODUCENT	PREMIERE & SPEELPE-RIODE
PRODUCTIES			
Liegebeesten (7+)	**Nieuw/ uitgesteld vanwege corona** Kleine/middenzaal Tournee landelijke theaters	-	**Premiere:** 5 februari 2023 **Speelperiode:** 30-01-2023 t/m 19-03-2023
El Mektoub (14+)	**Nieuw** Theatertruck Tournee VO-scholen in Regio Oost	Theater Oostpool	**Première :** 3 maart 2023 **Speelperiode:** 28-02-2023 t/m 16-06-2023
De Geheime Tuin (6+)	**Nieuw** Grote zaal productie Korte tournee grote zalen in Regio Oost	Phion, orkest van Gelderland en Overijssel	**Première :** 26 maart 2023 **Speelperiode:** 25-03-2023 t/m 23-04-2023
Koekoeksnest (10+)	**Nieuw** Klaslokalen Tournee PO scholen Regio Oost (Gelderland)	Theater Oostpool, Theater a/d Rijn (De Nieuwe Oost)	**Premiere:** 21 september 2023 **Speelperiode:** 21-09-2023 t/m 12-11-2023
STOTTRPJOTTR (4+)	**Nieuw** Speellokalen Tournee PO scholen/ kleine zalen Regio Oost	-	**Première:** 22 oktober 2023 **Speelperiode:** 09-10-2023 t/m 19-11-2023
Supertramp (12+)	**Nieuw** Theatertruck Tournee VO-scholen Regio Oost	Theater Oostpool	**Première:** 29 september 2023 **Speelperiode:** 26-09-2023 t/m 15-12-2023
Gullivers Reizen (8+)	**Nieuw** Kleine/middenzaal Tournee landelijke theaters	MaxTak Muziektheater	**Première:** 3 december 2023 **Speelperiode:** 28-11-2023 t/m 10-03-2024
SPECIALE PROJECTEN			
Rabbit Hole (12+)	**Nieuw** Locatievoorstelling in Shäxpir Festival, Linz **Internationale samenwerking**	De Toneelmakerij, Ars Electronica e.a.	**Première :** 17 juni 2023 **Speelperiode:** 17-06-2023 t/m 20-06-2023
Monofoon (6+)	Nieuw Voorstelling in museum	OYFO Techniekmuseum Hengelo	Speelperiode vangt aan in april 2024

DOORLOPEND AANBOD			
Alles wat theater is (12+)	**Reprise** Voorstelling in de klas VO-scholen	Theater Oostpool	Doorlopend aanbod
De Kleine Berenjacht	**Reprise** Voorstelling in de klas Speciaal Onderwijs	-	Doorlopend aanbod
Vita	**Reprise** Voorstelling bij tentoonstelling	Rijksmuseum Twenthe	Doorlopend aanbod
Wakkerland (8+)	**Reprise** Luistervoorstelling Tournee speellokalen PO scholen & diverse locaties	-	Doorlopend aanbod
TALENT EN GENREONTWIKKELING			
PLAYGROUND 053: WE GO WAY BACK	**Productie** gespeeld door jongeren tussen de 12 en 16 jaar	-	**Première:** 5 mei 2023 **Speelperiode:** 5 t/m 7 mei 2023
Residentie vanuit Netwerk Jeugdpodiumkunsten	**Residentie** 2 weken theatraal onderzoek met testpubliek	Vele partners in Regio Oost	Speelperiode n.v.t. Bij Theater Sonnevanck in Enschede
Nieuw Geluid #3	**Residentie** 2 weken theatraal onderzoek met testpubliek	KASKO, De Nieuwe Oost & ArtEZ	Speelperiode n.v.t. Bij Theater aan de Rijn in Arnhem
CROSS-tic	**Begeleiding project** Kleine productie op locatie	Vele partners in Cultuurregio Twente	Doorlopend

2. BESCHRIJVING ACTIVITEITEN

2.1 PRODUCTIES VOOR PRIMAIR ONDERWIJS

Sonnevanck vraagt makers naar onderwerpen die zij relevant vinden voor een jong publiek maar die ook henzélf fascineren. Onderwerpen die bij zowel kinderen als volwassenen resoneren en waarmee de makers zelf iets hebben uit te zoeken.

LIEGEBEESTEN (7+) - TOURNEE LANDELIJKE THEATERZALEN (KLEINE/MIDDENZAAL)

We begonnen het jaar met de herneming van *Liegebeesten* in regie van Ada Ozdogan. Zij wilde graag een voorstelling maken geïnspireerd op de films van Studio Ghibli vanwege de mysterieuze beeldtaal en meerduidige waarheden en moraal.
Liegebeesten werd gemaakt in voorjaar 2021 tijdens de volledige lockdown en heeft destijds nooit kunnen try-outen voor schoolklassen. De repetitieperiode is in februari 2021 afgesloten met een interne presentatie die door drie camera's werd geregistreerd.
Voorafgaand aan de hernemingsrepetities hebben we de productie met het artistieke team geëvalueerd. Er is besloten om de leeftijd van 6 naar 7+ te verhogen vanwege een scène die ons voor jonge kinderen nét te spannend leek, maar die we niet wilden aanpassen omdat we er artistiek zeer tevreden over waren. Dit bleek een goede keuze: de thematiek resoneerde uitstekend bij een publiek van 7, 8 en 9-jarigen. Ook zijn een aantal herschrijvingen gemaakt waarmee de voorstelling in lengte is ingekort. Deze ingrepen kwamen de spanningsboog ten goede. De voorstelling heeft kunnen rijpen gedurende de twee jaar dat die op de plank lag.

Liegebeesten sluit qua inhoud één op één aan bij de titel van ons beleidsplan 21-24: er is altijd een ander verhaal. *Liegebeesten* toont een meerduidige en multi-interpretabele waarheid. Ada en haar vormgevingsteam creëerden een spannende beeldtaal met een krachtige mix van cartoon en abstractie. We zijn heel blij dat de voorstelling alsnog een volwaardige en goed ontvangen tournee heeft kunnen maken.

DE GEHEIME TUIN (6+) - TOURNEE LANDELIJKE THEATERZALEN (GROTE ZAAL)

Vervolgens hebben we ons vol gestort op de eerste grote zaal productie in coproductie met Phion, Orkest van Gelderland en Overijssel. In 2021 stelde Phion ons voor om jaarlijks een coproductie voor families te maken in de grote zaal, met een centrale rol voor het orkest. We hebben deze uitnodiging vol enthousiasme aangenomen en *De Geheime Tuin* vormde de eerste productie in deze nieuwe stap in de samenwerking. Artistiek directeur Daniël van Klaveren ontwikkelde samen met Joris Nassenstein (artistiek manager Phion) het regie- en muzikaal concept. De artistieke klik tussen beiden vormde het fundament van deze productie en haar welslagen. Uniek aan *De Geheime Tuin* is het feit dat 45 musici uit het hoofd musicerend, zonder dirigent, bewegend op het toneel stonden. Afwisselend speelden zij in kleinere ensembles en in tutti bezetting, met vele snel verkledingen achter de schermen. Dit vroeg van de musici om een grote stap buiten hun comfortzone te zetten. Tegelijkertijd vroeg het hoge artistieke ambitieniveau in combinatie met de beperkte tijd dat het orkest beschikbaar was veel van het productionele en artistieke team. We zijn zeer trots op het resultaat dat we hierin hebben bereikt. We zien de samensmelting van acteurs, musici en vormgeving als zeer geslaagd. Deze ervaring heeft ons verrijkt en we hebben veel geleerd van deze eerste stap in de grote zaal, die smaakt naar meer. Direct na de tournee van *De Geheime Tuin* vingen de voorbereidingen aan voor de tweede samenwerking, *Robin Hood*, die in december begint met repeteren.
De Geheime Tuin speelde zes voorstellingen, uitsluitend in Regio Oost. Dit aantal kwam voort uit het feit dat het besluit tot samenwerking ontstond op het moment dat de programmering van theaters voor seizoen 22-23 reeds gesloten was. Omdat we de samenwerking niet wilden uitstellen is besloten om deze productie

alsnog in 2023 te maken, met een geplande reprise in 2025. De korte tour van *De Geheime Tuin* is opvallend goed bezocht en door publiek zeer enthousiast ontvangen. Bijzonder was ook het feit dat vier van de hoofdrollen werden gespeeld door stagiaires van de toneelscholen van Arnhem en Maastricht. Een leerzame ervaring voor hen en bijzondere, kwalitatieve prestaties.

Tijdens het maakproces van *Robin Hood* werd duidelijk dat Phion verder gaat met een andere artistiek manager. Dit heeft ons doen besloten om de ingezette koers van jaarlijkse producties te heroverwegen. Gesprekken hierover lopen nog.

KOEKOEKSNEST (10+) - TOURNEE KLASLOKALEN BASISSCHOLEN

Parallel aan *De Geheime Tuin* vonden in Arnhem de repetities plaats van *Koekoeksnest*. Toen in 2022 duidelijk werd dat er vanuit de provincie Gelderland geld beschikbaar kwam voor de jeugdpodiumkunsten om het gat op te vangen dat het verdwijnen van theatergroep Kwatta achterliet, besloten Sonnevanck, Oostpool en Theater aan de Rijn om de handen ineen te slaan. Waar we al samenwerken in respectievelijk coproducties en talentontwikkeling-residenties kwam dit samen in de opzet van *Koekoeksnest*: een klassenvoorstelling voor groep 7 & 8, met een team van jonge makers. We vroegen de net afgestudeerde schrijfster Nina van Tongeren om hiervoor met een concept te komen. Dit werd een productie over twee zussen die samenleven met een psychisch onstabiele moeder. We koppelden haar aan de jonge regisseur Talla Dirkzwager en samen ontwikkelden zij een ijzersterke klassenvoorstelling over dit onderwerp. Theater Sonnevanck verzorgde de begeleiding van het schrijfproces, Theater Oostpool en Theater aan de Rijn de begeleiding van de regie. Tijdens de try-outs stelden de drie partijen zich als artistiek klankbord op wat als zeer prettig ervaren is. Inmiddels is duidelijk dat Nina van Tongeren voor haar tekst de Kaas & Kappes Toneelschrijfprijs 2024 won.

Het maakproces werd afgesloten met een geslaagde serie try-outs waar het stuk in veel klassen pijnlijk herkenbaar bleek. Meerdere leerkrachten gaven aan gesprekken met hun leerlingen te hebben gehad naar aanleiding van *Koekoeksnest* waarbij nieuwe feiten over hun gezinssituaties aan het licht kwamen.

Om tijd te nemen voor de verkoop van deze productie en ons te kunnen verdiepen in de haarvaten van het basisscholennetwerk van Gelderland, voor ons deels nieuw terrein, besloten we om de tournee pas in het najaar plaats te laten vinden. In september ging de productie in première om vervolgens op tour te gaan langs scholen in Gelderland.

STOTTRPJOTTR (4+) - TOURNEE SPEELLOKALEN BASISSCHOLEN

Eenzelfde soort gesplitst maakproces beleefde de voorstelling *STOTTRPJOTTR*. Vooraf aan de zomervakantie werd de voorstelling gemaakt en getry-out om in het najaar op tournee langs basisscholen te gaan.

We vroegen Jip Vuik, na de succesvolle samenwerking bij *Baron van Münchhaussen* (2022), om een 4+ voorstelling voor speellokalen bij ons te maken. Dat wilde hij graag. Omdat taal altijd zijn startpunt is, kwamen we al gauw op de vraag hoe ‘talig’ een voorstelling voor kleuters kan zijn. Dit gesprek leidde tot een voorstelling voor kleuters over precies dat onderwerp: taal. Taal is bij uitstek iets waar kleuters dagelijks mee te maken hebben: ze breiden hun vocabulaire uit, moeten zich leren uitdrukken ten opzichte van hun klasgenootjes, leren welke woorden juist zijn en welke niet. Samen met de cast ontwikkelde Jip *STOTTRPJOTTR*, een absurd sprookje over de (on)mogelijkheden van taal, boordevol muziek. Met een simpel, doeltreffend decor en theatrale kostuums creëerden ze een wereld die zowel in speellokalen als kleine theaterzalen overeind blijft. Deze opzet maakt ons flexibel om met de voorstelling op verschillende locaties te kunnen staan. Met *STOTTRPJOTTR* reisden we veelvuldig naar scholen in de regio en bereikten daarmee veel kinderen die anders niet naar het theater komen.

Net als bij *Koekoeksnest* en *Liegebeesten* merken we dat het loont om een voorstelling even te laten liggen na het maakproces. Het geeft tijd om de inhoud te laten bezinken en even afstand te nemen, om vervolgens met helder oog en oor laatste aanpassingen te maken alvorens de tournee aanvangt.

GULLIVERS REIZEN (8+) - TOURNEE LANDELIJKE THEATERS (KLEINE/MIDDENZAAL)

In het najaar maakte Marije Gubbels in coproductie met haar gezelschap MaxTak de 8+ productie *Gullivers Reizen*. Marije maakte een vrije bewerking van het origineel van Jonathan Swift. Het was daarbij opvallend dat hoe razend actueel de thematiek van dit bijna 300 jaar oude boek bleek te zijn. De reis van Gulliver is als door een spiegelparadijs waarin menselijke tekortkomingen, driften en verlangens in uitvergrote proporties voorbijkomen. De aanvankelijke arrogantie en hoogmoed van Gulliver breekt af en maakt plaats voor zelfreflectie. Zijn wij mensen wel zo geweldig als wij denken dat wij zijn? Een opvallend kritische gedachte voor een boek geschreven in koloniale tijd.
In de bewerking is Gulliver vervangen voor Gul: een jong meisje dat, gepusht door haar ouders, op solo wereldreis gaat en in bizarre werelden terechtkomt. Marije daagde zichzelf artistiek uit met een cast van drie acteurs, drie musici en een abstract toneelbeeld waarin video voortdurend een medespeler is. De musici componeerden gezamenlijk de muziek waardoor met piano, viool en ud een eigen muzikale wereld werd gecreëerd die continu aanwezig was. De repetities startten op 9 oktober en daarmee kwam de oorlog in Israël en Gaza rechtstreeks het repetitieproces binnen. Dat weekend zou de Palestijnse udspeler Nizar Rohana vanuit Israel terugvliegen naar Nederland. Maar na de aanslagen op 7 oktober was dit onmogelijk en aanvankelijk wilde hij zijn familie ook niet achterlaten. Tijdens de repetitieperiode is hij daarom tijdelijk vervangen door Kamal Hors. In de laatste fase van het proces kon hij alsnog naar Nederland terugkeren en de rol weer overnemen.

Gullivers Reizen is een beeldend spectaculaire, weirde voorstelling geworden over het menselijk onvermogen en de koppige weigering van volwassenen om van het verleden te leren. De tournee ging succesvol van start, werd goed bezocht en loopt door tot maart 2024.

Anders dan in andere jaren hadden we hiermee een productie die gedurende de kerstvakantie te zien was. Een mooie periode voor families om voorstellingen te bezoeken. 2023 bestond hierdoor wel uit repetitieprocessen die elkaar rug aan rug opvolgden en continue tournees, waardoor het najaar dit jaar voor Sonnevanck geen rustmoment kende. We hebben gemerkt dat deze planning veel vroeg van ons vaste personeel en zullen seizoen 24-25 weer teruggaan naar een verdeling van het jaar waarbij piekmomenten meer gebundeld zijn en de kerstperiode een moment is om weer op te laden.

LIEGEBEESTEN (7+)

Regie Ada Ozdogan

Première	05-02-2023, Theater Sonnevanck, Enschede
Kleine/middenzaal	
Landelijke tournee van	30-01-2023 t/m 19-03-2023

Credits

Regie **Ada Ozdogan** | Tekst **Daniël van Klaveren** | Compositie **Jip van den Dool** | Spel&muziek **Jip Smit, Gijs de Corte, Momo Samwel** | Decorontwerp **Morgana Machado Marques** | Kostuumontwerp **Lotte Goos** | Lichtontwerp **Tim van 't Hof** | Techniek **Christian Toonk, Tom de Haas** | Dramaturgie **Michiel Bijmans** | Regieassistent **Verle Weijering**

(pers)reacties

Theaterkrant (Marijn Lems): *"Ada Ozdogan brengt een fantasierijke ode aan Studio Ghibli"*
De Volkskrant (Vincent Kouters)****: *"een kleurrijke en blije voorstelling" "een filmische trip"*
Parool (Elise van Dam): *"Verbeeldingsvolle, muzikale reis door de waterleidingen" "Smit is aanstekelijk eigengereid als Noa, die langzaam tot het besef komt dat het begrip waarheid minder vormvast is dan ze dacht."*

Noa weet niet wat hij hoort. Praten zijn ouders nou over een zusje? Maar hij heeft helemaal geen zusje. Hij loopt de kamer in en ziet dat zijn moeder tranen wegveegt. "Mam… wat is er?!" Zijn moeder kijkt hem aan en lacht plotseling. "Niks, lieverd!" Noa snapt het niet. De radertjes in zijn detectivebrein draaien op volle toeren. Zijn moeder liegt, dat is duidelijk. Hij heeft een zusje en ze is verdwenen. Waar kan ze zijn? Natuurlijk! Er is maar één mogelijkheid: het doucheputje. Die levensgevaarlijke plek in de badkamer. Altijd geweten dat daar iets mis mee was. Zijn zusje is weggespoeld en hij moet haar redden. Samen met zijn onzichtbare vriend Priem trekt Noa moedig de magische wereld onder het doucheputje in. Daar blijken wonderlijke wezens te wonen. Maffe figuren die niet te vertrouwen zijn. Die zingen als ze boos zijn en huilen als ze blij zijn. Noa besluit om zelf alleen maar de waarheid te spreken. Dat is de enige manier om de liegende beesten te verslaan en zijn zusje te vinden. Of heb je zo nu en dan een leugentje nodig om je doel te bereiken?

Geïnspireerd op het werk van filmmaker Hayao Miyazaki (o.a. bekend van Spirited Away) regisseert Ada Ozdogan een nieuwe tekst van Daniël van Klaveren vol onverwachte wendingen en droomachtige situaties. Een opzwepende, muzikale voorstelling over een dapper kind op zoek naar de waarheid in een wereld waarin niets is wat het lijkt.

DE GEHEIME TUIN (6+)

Coproductie met Phion (Orkest van Gelderland en Overijssel) | Regie Daniël van Klaveren

Première	26-03-2023
Grote zaal	
Landelijke tournee van	25-03-2023 t/m 23-04-2023

Credits

Regie & tekst **Daniël van Klaveren**| Muzikaal concept **Joris Nassenstein** | Vormgeving & kostuumontwerp **Dieuweke van Reij** | Spel & zang **Annet Malherbe, Nur Dabagh, Marcel van Dieren, Storm Parser, Mijntje Pronk, Semele Uyttenbroeck** | Lichtontwerp **Tim van 't Hof** | Choreografie orkest **Patrick Karijowidjojo** | Regieassistent & choreografie kleine ensembles **Francesco Bekkema** | Arrangeur **Toek Numan** | Assistentie vormgeving **Danique van der Mik, Charlotte Vlaanderen, Lonneke Visser** | Dramaturgie **Lennart Monaster** | Geluid **Koen Keevel , Tom de Haas** | Techniek **HP Hulscher, Jeroen van Terheijden**

(pers)reacties

Theaterkrant (Marijn Lems): *"spectactulaire familievoorstelling" "Het is knap hoe Van Klaveren – samen met kostuum- en decorontwerper Dieuweke van Reij – steeds manieren vindt om de musici in het scènebeeld te integreren." "Dabagh en Uyttenbroeck zetten een ontroerend portret neer van twee kinderen die er ieder op hun eigen manier alleen voor staan en er samen het beste van proberen te maken."*

Vandaag verandert alles. Vanaf nu woont Sara in het gigantische, oude landhuis van haar oom. Een huis met wel 100 enorme kamers en eindeloze gangen. En niemand om mee te spelen. Niets mag ze aanraken, niets verplaatsen. Alsof de tijd stil moet blijven staan.
Maar Sara is niet gek: hier klopt iets niet. Waarom fluisteren alle bediendes de hele tijd? Waarom zegt haar oom zo weinig? En wat is toch dat gejammer in de nacht? Eén ding is zeker: dit is een huis vol geheimen. En Sara zal ontdekken wat voor geheimen dat zijn! Brutaal gaat ze op onderzoek uit. Ze ontmoet Woodie, een jongen uit het dorp die zingt met de vogels en praat met de bomen. Samen ontdekken ze de geheimen van het huis en vinden ze de verborgen tuin. De oude tuin die ze opnieuw tot bloei brengen, prachtiger dan ooit. Langzaam komt het oude landhuis tot leven!

Met De Geheime Tuin maken Phion, orkest van Gelderland & Overijssel en Theater Sonnevanck een betoverende remake van dit beroemde, meermaals verfilmde boek.

KOEKOEKSNEST (10+)

Coproductie met Theater Oostpool & Theater aan de Rijn (DNO) | Regie Talla Dirkzwager

Première	21-09-2023, Theater aan de Rijn, Arnhem
Klaslokalen van basisscholen	
Tournee langs scholen in Gelderland	21-09-2023 t/m 12-11-2023
Maak- en try-outperiode	06-02-2023 t/m 17-03-2023

Credits

Tekst & concept **Nina van Tongeren** | Regie **Talla Dirkzwager** | Spel **Susannah El Mecky, Rosa Kreulen** | Geluidsontwerp **Felix Ruiter** | Kostuumontwerp **Sara Lynn Schoon** | Begeleiding tekst **Daniël van Klaveren** | Begeleiding regie **Peter Hendrikx, Char Li Chung** | Casting **Emilie Pos**

(pers)reacties

Theaterkrant (Wietse Leenders): *"Aan jeugdtheatervoorstellingen over geestelijke gezondheid en psychische stoornissen geen tekort. Maar zeldzaam zijn voorstellingen als Koekoeksnest: speels, complex en haar onderwerp overstijgend. Dat (…) zóveel complexe thema's aansnijdt, zonder uitleggerig of overinformatief te worden, is een blijk van vernuftig en belezen schrijf- en speelwerk en verdient alle lof."*

Voor Koekoeksnest ontving Nina van Tongeren de **Kaas&Kappesprijs 2024** (Nederlands-Duitse toneelschrijfprijs voor het jeugdtheater).

Twee zusjes rennen het klaslokaal in. Nim en Saffa heten ze. Ze hebben een probleem, want: hun moeder zit op het dak van de school. Ze wil niet meer naar beneden komen en zingt aan één stuk door liedjes van The Beatles. Ze zit daar wel lekker. Nim is het zat: mama doet vaker rare dingen maar dit gaat echt te ver. "Laat de politie mama maar in een gekkenhuis stoppen! Dan kunnen wij lekker naar een pleeggezin met normale mensen." Saffa is het niet met haar eens: mama is dan misschien een beetje gek, maar wel heel lief. Is het nou echt zo erg om een moeder op het dak te hebben? Je kan toch beter bij je eigen gekke moeder wonen dan bij een pleeggezin?
Terwijl wijkagenten en bezorgde buurvrouwen druk door de gangen lopen, gaan Nim en Saffa met de klas in gesprek. Wat betekent het om 'gek' te zijn? Zijn zij zelf wel zo normaal? Of heeft mama gelijk en is het dak de beste plek om te zijn? Moeten ze eigenlijk niet gewoon naast haar gaan zitten?

Een abnormaal vrolijke voorstelling over opgroeien in een ongewoon gezin. Want wat is eigenlijk het verschil tussen normaal en niet normaal?

STOTTRPJOTTR (4+)

Regie Jip Vuik

Première	22-10-2023, Theater Sonnevanck, Enschede
Speellokalen van basisscholen	
Tournee langs scholen in regio Oost van	21-09-2023 t/m 12-11-2023
Maak- en try-outperiode	05-04-2023 t/m 27-05-2023

Credits

Regie & tekst **Jip Vuik** | Compositie **Remco Sietsema** | Spel, zang & muziek **Kharim Amier, Hannah Boer, Remco Sietsema** | Vormgeving **Sanne Oostervink** | Techniek **Jeroen van Terheijden** | Dramaturgie **Michiel Bijmans, Daniël van Klaveren**

(pers)reacties

Theaterkrant (Marijn Lems): *"Geestige kleutervoorstelling ontmaskert normativiteit op geestige wijze als compleet arbitrair gegeven." "Het mooie aan de voorstelling is dat vanaf het begin wordt ingezet op het idee dat Pjotrs gestotter pas een probleem wordt als de volwassenen er een probleem van máken." "(..) een tegelijkertijd prikkelende als vermakelijke kleutervoorstelling."*

Prins Pjotr is jarig! Hij wordt zes. En prinsen van zes hebben een speciale taak: zij mogen als Weledele Voorlezendheid elke avond het volk in slaap lezen. Pjotr heeft er zin in en zijn moeder de koningin ook. Ze is erg trots op haar Pjotr. De avond breekt aan en Pjotr begint. Maar het gaat mis. Hij stokt, hij stuntelt, hij stamelt. De raadsheer raakt in paniek: 'zo kan een prins niet voorlezen'. De koningin schrikt zich kapot: 'dit is goed mis!' Maar Pjotr snapt het probleem niet: 'mijn hoofd gaat gewoon sneller dan mijn mond' zegt hij.
Betweterige kletsmajoren en vreemde dokters komen langs en ook de bemoeizuchtige raadsheer probeert te helpen. Maar het gaat niet, de stotter blijft. Pjotr durft bijna niet meer te praten. Eerst was er niks aan de hand en nu is hij opeens niet goed genoeg meer. Dat is oneerlijk. Pjotr wordt razend en besluit alle stotterwoorden af te schaffen. Verboden. De hele V, de S en de M doet hij weg. Maar met de woorden verdwijnen ook de dingen. De V van verdriet is weg, de S van stotteren is weg, maar de M van Mama ook. Mama weg? Dat was niet de bedoeling. Mama moet terug. Maar komt dan ook het stotteren terug? En is hij dan ooit goed genoeg als prins?

STOTTRPJOTTR is feestelijk en kleurrijk muziektheater over taal in alle verschijningsvormen. Een muzikale reis over leren praten met nieuwe woorden en communiceren over abstracte zaken, zoals liefde en verdriet. Beschrijven woorden de wereld of maken woorden de wereld juist tot wat die is? En ben je met een taalachterstand altijd in het nadeel?

GULLIVERS REIZEN (8+)

Coproductie met Tg MaxTak
Regie Marije Gubbels

Première	03-12-2023
Kleine/middenzaal	
Landelijke tournee van	28-11-2023 t/m 10-03-2024

Credits

Regie & bewerking **Marije Gubbels** | Spel & zang **Iris Bakker, Nick Renzo Garcia, Padraig Turley** | Compositie & piano **Carlos Ema** | Zang en (alt-)viool **Anne Bakker** | Compositie en ud **Nizar Rohana** | Compositie **Kamal Hors, Leah Uijterlinde** | Dramaturgie **Daniël van Klaveren, Manon Wittebol** | Decor- en video-ontwerp **Catharina Scholten** | Kostuumontwerp **Leoni Pirenne** | Lichtontwerp **Gé Wegman** | Regie-assistentie **Nienke Tjallingii** | Techniek J**ohan de Koeijer, Bo van Vliet, Christian Toonk, Tom de Haas, Jeroen van Terheijden** | Casting **Groen casting**

(pers)reacties

Theaterkrant (Rosalie Fleuren): *"Satirische klassieker krijgt grimmige update" "In de bewerking van Marije Gubbels staat het ambitieuze, vechtlustige meisje Gul Lemuel centraal: Iris Bakker speelt haar trots, grofgebekt en stoer."*
De Volkskrant (Vincent Kouters)***:*"Met 'Gullivers reizen' maakt Marije Gubbels een warmbloedig verhaal van een hardvochtige satire."*
Musicalworld ***: *"de bewerking getuigt van veel originaliteit"*
Kidsweek (Maartje Dammers)****: *"Gullivers reizen gaat over de woelige baren van het hedendaagse leven. Deze voorstelling geeft commentaar op volwassenen die er maar een potje van maken."*

Gul is een zeer succesvol kind. Altijd geweest. Nog geen zes weken oud werd ze uitgeroepen tot Slimste Baby van het Jaar. Al op haar vierde was ze wereldkampioen zeilen voor kleuters. Inmiddels is ze niet alleen klassen-oudste en hoofdredacteur van de schoolkrant: ze volgt ook dertien buitenschoolse activiteiten in zes verschillende talen. Gul moet iedereen voortdurend uitleggen hoe de wereld in elkaar steekt. Vermoeiend. Maar ja, dat krijg je, als Slimste Mens. Voor Gul is het leven een open boek, een makkelijke rekensom, een wedstrijd waarvoor ze haar hand niet omdraait.
Totdat Gul besluit als jongste mens ooit de wereld over te zeilen. Gesponsord en wel. Met grote verwachtingen. Internationaal ook. Want als je alles al kan en weet, moet je ook steeds harder bewijzen dat dat waar is. Hier begint haar reis vol bizarre avonturen en ontmoetingen met oorlogszuchtige en ijdele mini-mensjes, vretende en hebberige reuzen zo hoog als flatgebouwen, zingende paarden en opdringerige monsters. Bij thuiskomst lijkt alles wat gewoon was, vreemder dan ooit. Of is het Gul zelf die veranderd is?

In een frisse bewerking van Marije Gubbels komt Gullivers reizen, het beroemde boek van Jonathan Swift uit 1726, op humorvolle wijze tot leven. Een swingende familievoorstelling vol livemuziek, zang en videoprojectie over de vraag: wat maakt ons mens? Zijn we in al onze wijsheid wel zo wijs? Of kan het allemaal ook anders?

2.2 PRODUCTIES VOOR VOORTGEZET ONDERWIJS

EL MEKTOUB (14+) - THEATERTRUCK, TOURNEE LANGS MIDDELBARE SCHOLEN

In het voorjaar werd *El Mektoub* in Arnhem bij Theater Oostpool geproduceerd, waarna een uitgebreide tournee langs middelbare scholen volgde. Regisseur Abdel Daoudi en schrijver Vera Morina ontwikkelden gezamenlijk het concept. Ze wilden het hebben over kansenongelijkheid aan de hand van een filosofische vraagstelling: in hoeverre heb je zelf invloed op je leven of is je toekomst al bepaald door de omstandigheden waarin je opgroeit?
Dit leidde tot een spannend verhaal rond drie vrienden die opgroeien in armoede en het gevoel hebben een extreem slechte set kaarten te zijn toebedeeld. Ze gaan een radicaal experiment aan om te zien of hun toekomst daadwerkelijk al vastligt en tarten het lot door een leeuwenwelpje te stelen en te verstoppen en verzorgen in een bouwput.
De voorstelling had de vormgeving en snelheid van een game, waarbij je je af kon vragen of de personages de bestuurders of de poppetjes waren. *El Mektoub* is door scholen zeer goed ontvangen. Naast de uitgebreide serie schoolvoorstellingen speelden we incidenteel voor vrij publiek, bij Theater de Krakeling, Schouwburg Hengelo en het Arnhemse Hoogte 80 Festival.

We schreven vorig jaar over een tendens in het spelen voor middelbare scholieren: jongeren zijn drukker en op een disrespectvolle manier mondiger naar acteurs. We hebben dit geëvalueerd en een aantal maatregelen genomen. Hoewel het om kleine ingrepen gaat hebben die een groot effect gehad. Zo spreken we uitgebreider met cast en makers vooraf over wat hun verwachtingen van en ideeën over de doelgroep zijn en geven inzicht in de levensfase van pubers. Het team weet hierdoor beter waar het aan begint en wat het kan verwachten. De voorstellingen beginnen anders: de spelers stellen zich buiten de theatertruck voor aan het publiek en nemen hen mee naar binnen. Hierdoor installeren de spelers dat ze *in charge* zijn en zien jongeren dat ze met levende mensen te maken hebben. Meer dan ooit legden we er nadruk op dat de thematiek en speelstijl het publiek actief moet betrekken, zodat jongeren onderdeel willen worden in plaats van zich af willen zetten. We instrueren leerkrachten vooraf en dragen er actief zorg voor dat al het educatiemateriaal ook daadwerkelijk aankomt en door de scholen worden gebruikt. Triggerwarnings op gebied van thematiek of bijvoorbeeld het gebruik van een stroboscoop zijn daar onderdeel van. Vooraf aan de try-outs spreken we met de cast door wat scenario's zijn bij ongeregeldheden en hoe de voorstelling eventueel stil te zetten. Gedurende de tour zorgen we voor continue monitoring door de educatieve en artistieke teams van beide organisaties.

Deze maatregelen hebben gewerkt. Tijdens de tournee van *El Mektoub* hebben zich geen problemen afgespeeld. De voorstelling resoneerde goed bij de doelgroep. Het geeft te denken. Is er werkelijk sprake van een tendens in algemene zin? Of zijn het specifieke thematieken die heftige reacties bij jongeren triggeren?

ALLES WAT THEATER IS (12+) – VOORSTELLING IN DE KLAS, REPRISE, DOORLOPEND AANBOD

Dat laatste was merkbaar bij de reprise van onze klassenvoorstelling *Alles wat theater is* (coproductie Theater Oostpool). Deze voorstelling staat gedurende het hele jaar op het repertoire en gaat over gender en identiteit. Anders dan in de truck is er nu geen vormgeving, licht en muziek die spelers helpt een verhaal te vertellen: alles gebeurt in de kale realiteit van telkens wisselende, rommelige klaslokalen.
Aan het eind van de voorstelling wordt de (progressieve) Pride regenboogvlag gebruikt als achterdoek bij een scène. Hier reageren jongeren vaak extreem agressief op. Ze beweren dat de voorstelling hen probeert te brainwashen. Het maakte dat de overkoepelende boodschap van de voorstelling (je identiteit bestaat uit veel aspecten en je bent vrij daar mee te spelen) niet meer overkwam. Regisseur Char Li Chung en de artistieke teams van beide gezelschappen hebben besloten om de vlag aan het einde (tijdelijk) niet meer te gebruiken en te zien wat daar het effect van was. Hoewel ook in de tekst prikkelende thema's zitten zijn de reacties op de voorstelling sindsdien weer rustiger en positiever. Ook houden de acteurs (beiden artist

educator van opleiding) nagesprekken met de klas, wat de voorstelling verdiept. Wel doet het de vraag rijzen of deze concessie niet alsnog het wezen van de voorstelling te veel aantast. Het is interessant waarom deze reacties in 2021 en 2022 nog niet aan de hand waren en nu ineens zo hevig zijn. We beraden ons nu op de vraag of de voorstelling wellicht in 2021 zo dicht op de huid van de actualiteit gemaakt was, dat inmiddels de houdbaarheidsdatum is verstreken en het zijn doel voorbijschiet.

SUPERTRAMP

In het najaar produceerden we bij Sonnevanck de voorstelling *Supertramp*. *Supertramp* kwam voort uit de Proeftuin die in 2021 door het Netwerk Jeugdpodiumkunsten Oost-Nederland bij ons werd georganiseerd. Regisseur Mart van Berckel, schrijver Lisanne van Aert en componist Tijn Wybenga deden toen vooronderzoek met en voor jongeren. Geïnspireerd door de film *Into the Wild* vroegen ze zich destijds af in hoeverre jongeren bezig zijn met de wens tot ontsnappen aan het systeem en hun verantwoordelijkheden. Deze vraag rondom vrijheid en verantwoordelijkheid werd de kern van *Supertramp*. Tijdens dit vooronderzoek is ook al succesvol geëxperimenteerd met de theatrale vorm: een acteur en een drummer die samen het verhaal vertellen. Dit alles heeft zijn vruchten afgeworpen. *Supertramp* is honderd procent muziektheater en daarmee hebben we nieuwe stappen gezet in de theatraliteit van onze theatertruckproducties. Rabbi Jallo speelde in zijn eentje meerdere rollen en drummer Yonga Sun speelde zijn broer. Samen reconstrueren ze de verdwijning van hun jongere broertje in de vorm van een ritmisch duet tussen tekst en drums. *Supertramp* is een bijzondere en zeer goed ontvangen voorstelling geworden. Naast een uitgebreide serie schoolvoorstellingen speelden we incidenteel voor vrij publiek, bij Theater de Krakeling, Schouwburg Hengelo en Museumnacht Enschede.

Daarbij was dit ook de eerste productie in de nieuwe theatertruck. Na jarenlange voorbereidingen is deze sinds de zomer van 2023 in gebruik. De truck biedt plaats aan drie klassen in plaats van twee en is voorzien van de nieuwste (theater)technische voorzieningen, een betere kleedkamer en klimaatbeheersing. Een aggregaat dat draait op zonne-energie levert de benodigde stroom. Op gebied van duurzaamheid en faciliteiten voor crew en publiek een grote verbetering. Mede door gebruik van verschillende vormen van LED-theaterlicht biedt de truck een groot scala aan theatrale mogelijkheden. Daarnaast behoudt de truck ook met 90 mensen de gewenste intimiteit. Tijdens de tournee is geëxperimenteerd met afwisselende publieksaantallen om erachter te komen wat daarvan het effect voor de publiekservaring was en om te onderzoeken of jongeren onrustiger zouden zijn in een grotere groep. Omdat dit positief verlopen is zal de volgende theatertruck tournee volledig voor 90 leerlingen per voorstelling worden verkocht.

EL MEKTOUB (14+)

Coproductie met Theater Oostpool
Regie Abdel Daoudi

Première	03-03-2023, Arentheem College-Thomas a Kempis, Arnhem
Theatertruck voorstelling Tournee langs scholen in Regio Oost van	28-02-2023 t/m 16-06-2023

Credits

Concept **Abdel Daoudi & Vera Morina** | Regie **Abdel Daoudi** | Tekst **Vera Morina** | Compositie **Wilko Sterke** | Spel **Yara Brand, Harun Balci, Dalorim Wartes** | Scenografie **Sarah Nixon** | Lichtontwerp **Yared van der Zijde** | Techniek **Bram Visser** | Dramaturgie **Michiel Bijmans** | Dramaturgisch advies **artistieke teams Sonnevanck & Oostpool**

(pers)reacties

Theaterkrant (Sander Janssens): *"fantasierijk theater dat lekker wreed wordt" "(..)liefdevolle vertolkingen van Dalorim Wartes, Harun Balci en Yara Brand. Zij spelen levensechte pubers die elkaar bevragen, uitdagen en op de kast jagen, maar elkaar nooit laten vallen."*

Aylin, Mavis en Roan groeien op in een arme buitenwijk van de stad. Op school leren ze dat hun leven maakbaar is en dat ze later kunnen worden wat ze maar willen. Ze hebben grote dromen, maar leven in een realiteit waarin elke dag op het pleintje hetzelfde is en hun ouders elke maand dezelfde struggle hebben om rond te komen.
Wanneer het circus in de stad is, herkennen ze zich in de gekooide wilde dieren. Om erachter te komen of het lot echt bestaat, bedenken ze een radicaal plan: ze ontvoeren (of eigenlijk: redden) een leeuwenwelpje uit haar kooi. Want als hun hele leven eigenlijk al vaststaat, dan dit ook… toch?

El Mektoub gaat over jongeren die zich niet langer willen neerleggen bij hun positie in de wereld en een radicale poging doen om met hun lot te breken. Over de vrijheid in het maken van je keuzes en de kansen die je hebt wanneer het geluk nooit aan jouw zijde lijkt te staan. Zijn we echt zo vrij om uit het leven te halen wat we maar willen, of wordt ons lot hoe dan ook bepaald door waar we vandaan komen?

ALLES WAT THEATER IS (12+)

doorlopend aanbod

Coproductie met Theater Oostpool | Regie Char Li Chung

In klaslokalen van Voortgezet Onderwijs in Regio Oost
Op repertoire sinds 2021

Credits

Tekst **Bart van den Donker** | Regie **Char Li Chung** | Spel **Lina Bravo Rebolledo** en **Steven Dinkgreve** | Dramaturgie **Daniël van Klaveren** | Coproductie **Toneelgroep Oostpool & Theater Sonnevanck**

Twee acteurs in de klas razen door alle facetten van het theater. Ze hebben een eigen korte versie van het epische Romeo & Julia van Shakespeare voorbereid. Maar voor ze daar aan toekomen ontstaat er een discussie over theater, diversiteit, inclusiviteit en over wie we eigenlijk zijn. Want wie speelt Romeo en wie speelt Julia?

SUPERTRAMP (12+)

Coproductie met Theater Oostpool | Regie Mart van Berckel

Première	29-09-2023, Het Stedelijk Kottenpark, Enschede
Theatertruckvoorstelling	
Tournee langs scholen in Regio Oost van	26-09-2023 t/m 15-12-2023

Credits

Regie **Mart van Berckel** | Tekst **Lisanne van Aert** | Compositie **Tijn Wybenga** | Spel & muziek **Rabbi Jallo** en **Yonga Sun** (drums) | Vormgeving **Vera Selhorst** | Techniek **Koen Kuipers, Christian Toonk, Jeroen van Terheijden** | Dramaturgie **Daniël van Klaveren, Michiel Bijmans** | Casting acteur **Emilie Pos**

(pers)reacties

Theaterkrant (Marijn Lems), Keuze van de Criticus: *“een sublieme samenkomst tussen percussie en spel. Drummer Yonga Sun en acteur Rabbi Jallo opereren samen als een jazzduo: continu in verbinding met elkaar, alsof ze, allebei met hun eigen ‘instrument’, samen ademen.” “(..) de cast en crew van Supertramp maken iedere stap van die emotionele reis met hun nooit aflatende gevoel voor ritme fysiek voelbaar.”*

Chris verdwijnt op de avond na zijn diploma-uitreiking. Niemand ziet het aankomen. Zijn twee broers zoeken antwoorden en sporen. Waar is hun ondoorgrondelijke kleine broertje heen? Waar loopt hij van weg – en waarom? Hun zoektocht gaat dwars door de wildernis, langs verlaten tankstations en via de matrassenfabriek van hun vader.
Steeds dieper duiken de broers in Chris’ hoofd, en hun ouderlijk huis, waar hun moeder al jarenlang ligt te slapen…

Supertramp is een muzikale roadmovie, een doordenderend duet tussen een acteur en een drummer. Samen brengen zij een oprechte in-your-face vertelling over vrijheid, verantwoordelijkheid en verwachtingen.

2.3 SPECIALE PROJECTEN

MONOFOON – SAMENWERKING MET OYFO TECHNIEKMUSEUM

Na eerste residentieweken in 2022 voltooide Simon Boer, verspreid over 2023 in verschillende maakperiodes, de productie *Monofoon*. Een voorstelling die aansluit bij de vaste tentoonstelling van Oyfo, rondom het thema verbinding. *Monofoon* gaat over een man die leeft in een telefooncentrale en zijn leven lang niets anders doet dan mensen met elkaar verbinden. Totdat hij op een dag tot zijn grote verbazing zelf gebeld wordt, met alle gevolgen van dien.

Simon Boer is afgestudeerd als acteur en is een multitalent. De komende jaren zal hij als regisseur zijn talenten gebundeld verder ontwikkelen en aan meerdere projecten van Sonnevanck verbonden zijn. Simon ontwierp en schreef voor *Monofoon* eigenhandig de muziek, tekst, decor, licht en geluid, en smeedde dit alles tot een diep verbonden geheel. Een innovatief zelfdenkend decor vol sensoren speelt (zonder technicus) naadloos samen met de acteur. De acteur (Laurens van Lottum) bepaalt hierdoor zijn eigen timing. De voorstelling gaat daarmee niet alleen inhoudelijk over techniek en verbinding, maar is ook vernieuwend en experimenteel in de vorm en het gebruik van theatertechniek.
Het maakproces werd in het najaar afgesloten met twee presentaties bij Theater Sonnevanck. In 2024 beleeft *Monofoon* zijn officiële première bij OYFO Techniekmuseum in Hengelo, waar het doorlopend op het programma blijft staan.

RABBIT HOLE (12+) – OP LOCATIE IN ARS ELECTRONICA, TIJDENS SHÄXPIR FESTIVAL, LINZ

Na twee jaar van vooronderzoeken en voorbereiding, speelden we de productie *Rabbit Hole* op het Shäxpir Festival in Linz. Artistiek directeur Daniël van Klaveren schreef de tekst en vormde samen met regisseur Paul Knieriem (artistiek directeur de Toneelmakerij) en dramaturg Paulien Geerlings de artistieke kern van het project. *Rabbit Hole* is een vervolg op een eerdere samenwerking (*Snowflake*, 2019) rondom jongeren en hun onlinegedrag. Dit keer wilden we dat de voorstelling hierop niet alleen inhoudelijk maar ook in vorm zou reflecteren. Het publiek logt daarom aan het begin van de voorstelling met hun eigen telefoons via een QR-code in op een digitaal platform. Daar kan het actief (en zichtbaar) op de voorstelling reflecteren en heeft invloed op het verloop. Dit vroeg om uitgebreid vooronderzoek. Studenten van Hogeschool Saxion in Enschede deden inhoudelijk onderzoek naar algoritmes en de verschillende bubbels waarbinnen jongeren zich (kunnen) begeven. Met Innovation:Lab van Theater Utrecht deden we proeven m.b.t. de digitale publieksinteractie.

Tijdens de voorstelling zien we op het scherm levensgroot de desktop van het hoofdpersonage Samy. De voorstelling bestaat grotendeels uit chatgesprekken en videocalls tussen Samy en andere personages, die live door een actrice worden gespeeld. De voorstelling wordt gedraaid op een geavanceerd interactief systeem, waarbij zowel de technici als beide acteurs zelf controle hebben over cues, waardoor de timing zo levensecht mogelijk is. Hieraan parallel loopt de publieksinteractie die zichtbaar is op het scherm en live wordt ge-moderate waar nodig.

De voorstelling werd gerepeteerd en voorbereid in Amsterdam en vervolgens verplaatst naar Linz in het kader van Shäxpir Festival, een Oostenrijks jeugd- en jongerentheaterfestival. We speelden op locatie, in de *Deep Space* in Ars Electronica, een grote ruimte waar met 8 beamers 4K gebeamd wordt op vloer en wanden. Het publiek zat als het ware *in* de computer van het hoofdpersonage: Samy sluit zich op in zijn kamer, leeft uitsluitend nog online en komt terecht in de rabbit holes van samenzweringstheorieën.

Tijdens het festival zijn met succes vijf voorstellingen gespeeld, voor vrij publiek en voor jongeren. Na afloop is de voorstelling uitgebreid door het team geëvalueerd. In het kader van de Nederlandse tour in 2024 vonden dit najaar een aantal herschrijvingen plaats. Het is bij dit soort thematieken altijd interessant hoe snel de

actualiteit je weer inhaalt. Zo bleken de verwijzingen naar de coronapandemie voor het publiek al minder relevant aan te voelen en vroeg ook de ontstane oorlog in Gaza en Israël om de nodige wijzingen. Een groot aantal complottheorieën zijn antisemitisch gemotiveerd, wat in de Duitstalige versie een rol speelde. Dit hebben we voor de Nederlandse tournee gewijzigd. Het leek ons wijs om niet in te spelen op verkeerde sentimenten en de inhoudelijke focus van de voorstelling aan te scherpen en meer te kaderen. Weg uit de breedte en meer de diepte in.

Wat betreft de publieksinteractie was de conclusie dat de huidige opzet te complex is. Het publiek had namelijk niet alleen de mogelijkheid om op het scherm te chatten, maar werd ook gevoed met online-informatie op hun telefoon. Afhankelijk van de resultaten van een poll bij het inloggen, werd het publiek in verschillende bubbels verdeeld. Het bleek dat dit voor te veel informatie en afleiding zorgde en dramatisch weinig bijdroeg. We zullen dit simpeler, radicaler aanpakken in de Nederlandse tour. Ook in technische zin viel er veel te verbeteren om het systeem betrouwbaarder te maken. Een zeer leerzaam onderzoek.

RABBIT HOLE (12+)

In coproductie met de Toneelmakerij, i.h.k.v. Europese project ACuTe

Première	17 juni 2023, Ars Electronica, Linz – Shäxpir Festival
Speelperiode	17-06-2023 t/m 20-06-2023

In seizoen 2022-2023 werd de internationale versie van Rabbit Hole gemaakt, in samenwerking met Akademie für Theater und Digitalität uit Dortmund, het Oostenrijkse Schäxpir Festival en het Ars Electronica Centrum in Linz, alwaar de wereldpremière plaatsvond op 17 juni 2023.
Rabbit Hole maakt onderdeel uit van het Europese project ACuTe, een samenwerking tussen 14 partners uit tien landen, over nieuwe technologie en theater en wordt medegefinancierd door Creative Europe. Voor het interactieve gedeelte van de voorstelling werkten de Toneelmakerij en Theater Sonnevanck samen met het Innovation:Lab van Theater Utrecht.

Tekst **Daniël van Klaveren** | Regie **Paul Knieriem** | Dramaturgie en internationale samenwerking **Paulien Geerlings** | Spel **Tomer Pawlicki, Gonca Karasu** | Video- & geluidsontwerp **Mario Simon, Booi Kluiving** | Interactieve componenten gemaakt met Getiyo.com **Morphix Productions** | Fluid technical solutions **Marco Mooren, Mees van der Wijk** | Techniek **Ray Vaessen** | Vertaling **Henriette Festerling** | Kostuumontwerp **Studio Sabine Staartjes** | Lichtontwerp **Jasper Nijholt** | Narratief & game design **Jedidjah Julia Noomen** | Ontwikkeling digitaal platform **Innovation:Lab / Theater Utrecht** | met dank aan **Akademie für Theater und Digitalität, Saxion University of Applied Sciences**

2.4 DOORLOPEND AANBOD

Een aantal producties hebben we doorlopend op het repertoire staan. Deze bieden we aan gedurende het hele seizoen, of in blokken van grote periodes. Naast de eerdergenoemde klassenvoorstelling *Alles wat theater is* (12+) zijn dat:

De Kleine Berenjacht: Een klassenvoorstelling voor het Speciaal Onderwijs. Deze voorstelling maakt het mogelijk om theater aan te bieden aan een groep waarvoor eigenlijk geen ander geschikt aanbod bestaat. Bijzondere ervaringen die enorm aanslaan bij de doelgroep. Vanwege de voortdurende, blijvende vraag staat deze voorstelling al sinds 2017 op het repertoire en wordt door drie van onze (vaste) theaterdocenten afwisselend gespeeld.

Vita: Een theatrale rondleiding door Rijksmuseum Twenthe, aansluitend aan een expositie. Vanwege de coronapandemie zijn de expositie en bijbehorende voorstelling langer op het repertoire gebleven. Dit jaar vonden de laatste voorstellingen plaats.

Wakkerland: een prikkelarme luistervoorstelling, zonder live performers. In een theatrale installatie luistert het publiek via koptelefoons naar een magisch hoorspel over het eiland Wakkerland. Deze voorstelling ontstond in coronatijd vanuit het onderzoek naar aanbod zonder live performers. Vanwege het artistieke succes en continue vraag houden we *Wakkerland* op het programma.

DE KLEINE BERENJACHT

Regie Flora Verbrugge

In klaslokalen van Speciaal Onderwijs
Muziektheater speciaal voor Zeer Moeilijk Lerende (ZML) en Ernstig Meervoudig Beperkte (EMB) kinderen
Op repertoire sinds 2017

Credits

Concept **Silbersee** en **Theater Sonnevanck** | Regie **Flora Verbrugge** | Compositie **David Dramm** | Spel & zang **Nadieh Graumans-Tigchelaar, Susan Waanders, Verle Weijering** | Decor- en kostuumontwerp **Morgana Machado Marques**

Publieksreacties

Leerkracht De Twijn, Zwolle
'De voorstelling sluit goed aan bij het zml-niveau van de leerlingen. De leerlingen hebben 40 minuten geconcentreerd meegedaan.'
Leerkracht Onderwijscentrum Het Roessingh, Enschede
'Erg goed aangevoeld wat onze kinderen nodig hebben en interesseert. Ook tijdens de voorstelling goed ingespeeld op wat het kind aankan.'

De Kleine Berenjacht is op maat gemaakt voor kinderen die extreem gevoelig zijn voor prikkels en onrustig worden van nieuwe situaties en locaties. De voorstelling speelt in de vertrouwde omgeving van de eigen klas. Een acteur vertelt, speelt en zingt het spannende verhaal van een kind en haar hond die samen op berenjacht gaan. Een voorstelling over moedig zijn, samen dwars door de modder en de sneeuwstorm sjouwen, over óvermoedig zijn en samen lekker bang zijn onder de dekens.

VITA

Theatrale rondleiding in Rijksmuseum Twenthe
Regie Flora Verbrugge

Theatrale rondleiding in Rijksmuseum Twenthe
Op repertoire sinds 2018

Credits

Tekst **Tjeerd Posthuma** | Regie **Flora Verbrugge** | Spel **Nadieh Graumans-Tigchelaar, Susan Waanders of Regine Hilhorst** | Kostuum **Hanne Pierrot** | Coproductie **Rijksmuseum Twenthe** & **Theater Sonnevanck**

In het museum heeft alles, maar écht alles een mooi plekje, behalve Vita. Ze zoekt een stukje ruimte waar ze helemaal zichzelf kan zijn, en waar ze bij de andere kunstwerken past. Maar steeds wanneer ze denkt het gevonden te hebben, voelt ze zich toch weer niet op haar plek. Alsof ze een puzzelstukje is in de verkeerde puzzel. Kon iemand haar nou maar helpen, dan zou het makkelijker zijn.
Vita is een theatrale rondleiding bij de tentoonstelling Ars longa, vita brevis in het Rijksmuseum Twenthe.

WAKKERLAND (8+)

Regie Daniël van Klaveren

In speellokalen van Primair Onderwijs in Regio Oost
Op repertoire sinds 2022

Credits

Tekst **Marthe van Bronkhorst**| Regie **Daniël van Klaveren**| Vormgeving **Vera Selhorst** | Sound design, compositie & opname **Mauro Casarini** en **Bauke Moerman** | Stemmen **Simon Boer, Titus Boonstra, Steven Ivo, Stefanie van Leersum, Wil van der Meer** en **Whitney Sawyer** | Dramaturgie **Michiel Bijmans, Anne Reitsma** | Decorbouw **Jeroen van Terheijden** en **Daan Jansen**

Een spannende luistervoorstelling waar je middenin zit
Op het eiland Wakkerland is iedereen altijd druk. Het liefst zijn de Wakkerlanders 24 uur per dag in de weer. Berber is anders dan de rest, want die valt om de haverklap in slaap. Op een stormachtige dag vonden twee vissers het kind dommelend in een bootje op zee. Ze gaven het aan de Vuurtorenwachter en sindsdien woont Berber bij hem.
Berber houdt zielsveel van de zee. De Burgemeester niet. Dwars door de zee bouwt hij een Weg, zodat het water wijkt en die lastige golven worden getemd. Nu kunnen er dag en nacht auto's naar het Vasteland rijden. Berber ziet dat de dieren vluchten en de zee jammert. Maar de Wakkerlanders luisteren niet, die zijn alleen maar blij met de Weg. Er moet iemand in actie komen, want de Weg, die is slecht nieuws!

Wakkerland is een modern sprookje over een dromerig en moedig kind dat strijdt voor de natuur. In het decor vol visuele verrassingen luistert het publiek via een koptelefoon naar een spannend, theatraal hoorspel waarin Wakkerland tot leven komt.

2.5 TALENTONTWIKKELING

We zien talentontwikkeling als een belangrijk deel van onze opdracht en dragen bij aan een keten die start bij jongeren en doorloopt tot en met afgestudeerde theaterprofessionals. Dit doen we in uiteenlopende samenwerkingsconstructies. We hebben nauw contact met theateropleidingen en werken veelvuldig met stagiairs.

TALENTONTWIKKELINGSPROJECT PLAYGROUND 053: *WE GO WAY BACK*

Playground053 is onze jaarlijkse productie gespeeld door jongeren tussen de 12 en 16 jaar. Jongeren uit Enschede en omstreken kunnen auditie doen om vervolgens mee te spelen in een professionele voorstelling met een team van jonge makers. Acht zaterdagen en de meivakantie wordt gerepeteerd en vervolgens drie keer in Theater Sonnevanck gespeeld.
Thematisch sluiten we aan bij onderwerpen die spelen in heden en/of verleden van Enschede en geven zo een theatraal beeld van hoe het is om op te groeien in deze stad.

Dit jaar heette de productie *We Go Way Back*. Regisseur Anne Reitsma en muzikaal leider Emre Varlik liepen in 2021 stage bij Theater Sonnevanck vanuit hun masteropleiding Muziektheater aan ArtEZ. Ze deden toen research naar de textielgeschiedenis van Enschede, met een focus op de migrantenarbeiders. Dit leidde destijds tot de presentatie *Spinning Jenny*. Met *We Go Way Back* breidden ze dit onderzoek, samen met schrijver Simone van der Steen, verder uit. Op basis van interviews met (kinderen van) oud-fabrieksmedewerkers van Turkse, Italiaanse en Twentse komaf, werd een tekst geschreven die door de jonge spelers is uitgevoerd. Dit leidde tot een dynamische groepsvoorstelling waarin de jongeren op ontroerende wijze de geschiedenis van hun stad onderzochten.

Première	5 mei, Theater Sonnevanck, Enschede

Regie **Anne Reitsma** | Tekst **Simone van der Steen** | Spel **11 jongeren tussen de 12 en 16 jaar: Stevani Aldikani, Asya Berenschot, Bauke van den Berg, Femke van den Berg, Helena van den Berg, Janneke van der Heijden, Romijn Horsthuis, Emitis Isvand, Evi Leferink, Puk Leussink, Okke Roelink** | Muziek **Emre Varlik** | Vormgeving **Leoni Pirenne** |Spelcoach en regieassistent **Elize Kuiper** |Dramaturgisch advies **Michiel Bijmans, Daniël van Klaveren**

In *We Go Way Back* nemen 11 jongeren het publiek mee naar de tijd dat Enschede nog een textielstad was en er overal fabrieken stonden. Ze vertellen de verhalen van de jongeren van toen. Hoe ging het er in de fabriek aan toe? Hoe zag hun leven eruit? En hoe was het om met mensen van verschillende culturen samen in de fabriek te werken?
Aan de hand van verhalen over de eerste werkdag, promoties, stiekeme affaires, migratie, heimwee en je ergens thuis voelen onderzoeken de jongeren welke stad deze mensen achterlieten voor de jongere generaties. In de voorstelling presenteren zij hun pamflet voor de toekomst, waarin verleden, heden en toekomst steeds meer door elkaar beginnen te lopen.

We Go Way Back is geïnspireerd op interviews met twee generaties Enschedeërs: de jongeren van nu en de generatie van hun opa's en oma's. Aan de hand van verhalen en muziek wordt de geschiedenis van de stad tot leven gebracht.

MUZIEKTHEATERLAB NIEUW GELUID: #3 JONATHAN BONNY

In november gaat editie #3 van muziektheaterlab *Nieuw Geluid* van start. Dit keer gehost door Theater aan de Rijn in Arnhem. Uit de open call dit voorjaar is het concept van muziek- en contextmaker Jonathan Bonny gekozen. “Geen concert, geen theatervoorstelling, eerder een muzikale safe space waar iedereen bij mag horen”. Vanuit het idee dat alle gemarginaliseerde stemmen samen een meerderheid vormt boven de dominante groep, wil Jonathan deze stemmen met elkaar verbinden en versterken. Deze keer specifiek vanuit het perspectief van tieners. Dit leidde tot een theatraal onderzoek waarin het concept *safe space* van alle kanten werd bevraagd en grenzen werden getoetst en opgerekt. In deze twee weekse residentie werkte Jonathan samen met zes derdejaars studenten van de opleiding Muziektheater (ArtEZ), schrijver Rineke Roosenboom en choreograaf Manuel Paolini.
Jonathan is opgeleid als klassiek slagwerker en een bekende van Sonnevanck, als componist van *Ravi de robot* (2022). Onder de naam Jórma treedt Jonathan op op het grensvlak van theater en concert, waar diens liefde voor pop en elektronische (club)muziek de ruimte krijgt. Nu in *Nieuw Geluid* kreeg Jonathan de kans om dit te onderzoeken zonder zelf als performer op de vloer te staan, wat een waardevolle en leerzame ervaring opleverde voor hem en waarin zijn achtergrond als componist duidelijk voelbaar was. De presentatie was van hoge muzikale kwaliteit.
Nieuw Geluid is een muziektheaterlab, opgezet door Theater Sonnevanck, Theater aan de Rijn (DNO), KASKO en ArtEZ Muziektheater. Nieuw Geluid biedt ruimte om muziektheater als genre te onderzoeken voor een jong publiek en eerste proeven te toetsen. Een plek voor spannende muzikale concepten, die nog niet van A tot Z zijn uitgewerkt, maar vernieuwend zijn en onderzoek behoeven. *Nieuw Geluid* is een jaarlijks terugkerend project. Tijdens de residentie vinden meerdere toets momenten met de doelgroep plaats.

DNA – WEKEN: WORKSHOPS AAN THEATERSTUDENTEN

We vinden het belangrijk om onze kennis over te dragen op de nieuwe generatie en theaterstudenten een enthousiasmerende kennismaking te geven met muziektheater voor jeugd. Als alliantiepartner van de opleiding Muziektheater aan ArtEZ in Arnhem huisvesten we jaarlijks een week lang tweede jaar Bachelor studenten in het kader van een “DNA-onderzoek”. Zij zijn een week in huis, onderzoeken de visie en signatuur van Sonnevanck en kijken registraties. We moedigen de studenten aan om na te denken over het publiek waarvoor ze maken. Op basis van scènes uit het script van onze aankomende productie *RobIn Hood* maken ze ‘in de geest van Sonnevanck’ eigen scènes: ze componeren zelf muziek en maken een eigen enscenering.

Eenzelfde traject doen we jaarlijks met de mbo-opleiding tot Artiest van de Podiumacademie in Almelo. We maken op die manier kennis met jonge lokale Twentse talenten en delen onze kennis met hen. Zo weten zij ook vervolgens makkelijker de weg naar ons te vinden.

RESIDENTIE: *TIRESIAS* - JISKA DE WIT / NETWERK JEUGDPODIUMKUNSTEN OOST-NEDERLAND

Jiska de Wit deed bij Sonnevanck een tweeweekse residentie om onderzoek te doen naar het maken van theater en spoken word voor 16+. Zij deed dit op basis van een Nederlandse vertaling van de tekst *Tiresias* van Kae Tempest. Jiska is acteur en docent en ontwikkelt zich de laatste jaren tot regisseur voor jongeren. Na producties gemaakt te hebben met mbo-studenten uit Rotterdam zet ze nu de stap naar werken met professionals. Ze onderzocht een muzikale speelstijl met een transparante persoonlijke verbinding vanuit de acteurs met het spoken word tekstmateriaal van Kae. Dit leidde tot een presentatie van een klein half uur met nieuw gecomponeerde en geproduceerde muziek. We organiseerden testmomenten voor een publiek van zowel middelbare scholieren als mbo-studenten. Inhoud en vorm sloegen enorm aan bij deze doelgroep. Dit heeft ertoe geleid dat we Jiska hebben uitgenodigd om in 2026 een theatertruckproductie voor jongeren te komen regisseren.

Credits

Regie **Jiska de Wit** | Tekst **Kae Tempest** | Compositie **Steven Ivo, Mika de Pee** | Spel **Jonathan Brito, Mika de Pee, Emma Vermeulen** | Artistieke begeleiding **Daniël van Klaveren**

DE GENERATOR

De Generator is een zelfstandig project dat is voortgekomen uit de proeftuin jeugdtheater en dans in Oost-Nederland. Voor het tweede jaar ging het ontwikkeltraject van een jaar voor jonge zakelijk leiders en creatief producenten in de podiumkunsten in het Oosten van het land van start. De partners in de editie '22-'23 waren: Oostpool, Introdans, Theater aan de Rijn, Phion, Sonnevanck, Stadsschouwburg Nijmegen/ De Vereeniging, Musis/Stadstheater Arnhem, Zwolse Theaters, Hedon en Orpheus. De Cultuur Academy coördineerde het programma: zij begeleidt de werving en selectie, is aanspreekpunt voor de (nieuwe) instellingen, deelnemers en trainers en contactpersoon richting de subsidienten, te weten de provincies Gelderland en Overijssel.
Het traject bestaat uit een traineeship bij een van de deelnemende instellingen (betaald door de instelling en tevens mentoring vanuit die instelling), 35 verschillende workshops tijdens de trainingsdagen, 5 intervisiebijeenkomsten en een individueel loopbaan coaching traject. Netwerkvorming is eveneens een onderdeel van het programma.
Uit 31 sollicitanten, zijn tien deelnemers geselecteerd om het traject te volgen. Zij hebben in november 2023 het traject afgerond (dat startte in het najaar van 2022). Op initiatief van de deelnemers volgt er nog een terugkom-weekend in februari 2024
Melissa Glasbergen werkte seizoen '22-'23 als trainee bij Sonnevanck en Phion.

CROSS-TIC

Cross-TIC is een interdisciplinair platform, opgericht om het cross-mediale productieklimaat in Twente te versterken en om jonge en mid-career makers een stap verder te helpen in hun carrière.
Cross-TIC is een samenwerking van negen Twentse kernpartners, ondersteund door de Provincie Overijssel en de 14 gemeentes die samen de Cultuurregio Twente vormen. Binnen Cross-TIC worden makers van alle disciplines uitgenodigd om deel te nemen aan uiteenlopende trajecten op maat, variërend van kortlopende onderzoeken tot het creëren van nieuwe cross-mediale producties. Vanuit Theater Sonnevanck is Michiel Bijmans coördinator van het Profiel Podium en begeleidt vanuit die hoedanigheid de makers die via Open Calls worden aangetrokken.

In 2023 zijn er twee projecten vormgegeven vanuit het Profiel Podium. Maker **Stijn Bolhuis** voerde eerst een onderzoek uit, en stroomde daarna door naar een productietraject.

ONDERZOEK:

In zijn onderzoek stelde Stijn - samen met **Alexander Zanen** - het medium van Virtual Reality centraal. Als maker wil hij virtual reality toegankelijk maken voor een theatrale setting, waarin het publiek kan deelnemen aan een interactieve performance. Het onderzoek richtte zich op de rol van zintuiglijkheid in VR, en het direct betrekken van het publiek bij VR in een theatrale performance. Dit resulteerde in een onderzoekspresentatie door verschillende ruimtes heen en een ontregelende Powerpointpresentatie doordesemd met VR.

PRODUCTIE: I AM, I AM NOT.

Stijn ontwikkelde de voorstelling *I AM, I AM NOT* samen met **Booi Kluiving**. Booi rondde net zijn vierjarig traject bij De Nieuwe Oost te Arnhem af, en vond zijn eerste productie na dit traject bij Cross-TIC.
In *I AM, I AM NOT* komt Narcissus tegenover een AI (Bing Search) te staan die hem belooft te helpen met zijn liefdesproblemen. Bing Search genereert een exacte kopie van Narcissus waar hij meteen smoorverliefd op wordt. Alleen, elke poging om zichzelf te beminnen verstoort zijn gegenereerde reflectie. Narcissus begint zijn

eigen bestaansrecht te bevragen. Deze existentiële bevragingen neemt Bing Search vervolgens over en zetten de AI in een zelfvernietigende loop. Bing Search en Narcissus vervallen in manische episodes en takelen langzaam af, tot er niets dan een narcis overblijft.

Muziek, techniek, live performance smolten samen in deze productie die werd gespeeld tijdens Theater on Tour 2023, op locatie te Enschede.

TALENTONTWIKKELING VAN JONGE KUNSTENAARS

Sonnevanck hecht belang aan een goede mix van *mid career*- en beginnende makers.
In 2023 werd wederom veel ruimte gegeven aan stagiairs en recent afgestudeerden, hieronder een greep daaruit:

Nur Dabagh (acteur *De Geheime Tuin*, stage ArtEZ), Storm Parser (acteur *De Geheime Tuin*, stage ArtEZ), Mijntje Pronk (acteur *De Geheime Tuin*, stage Toneelacademie Maastricht), Semele Uyttenbroeck (acteur *De Geheime Tuin*, stage Toneelacademie Maastricht), Francesco Bekkema (regie-assistent *De Geheime Tuin*, stage Toneelacademie Maastricht), Nina van Tongeren (schrijver *Koekoeksnest*), Talla Dirkzwager (regisseur *Koekoeksnest*), Susannah ElMecky, Rosa Kreulen (acteurs *Koekoeksnest*), Steven Naaktgeboren (techniek/ lichtontwerp stagiair *We Go Way Back*) Iris Bakker, Podraig Turley, Nick Renzo Garcia (acteurs *Gullivers Reizen*) Yara Brand, Harun Balci, Dalorim Wartes (acteurs *El Mektoub*), Anne Reitsma (regisseur *We Go Way Back*), Leoni Pirenne (kostuumontwerp *Gullivers Reizen* en *We Go Way Back*), Jiska de Wit (regisseur residentie *Tiresias*), Mika de Pee, Jonathan Brito, Emma Vermeulen (acteurs residentie *Tiresias*), Jonathan Bonny (regisseur residentie *Nieuw Geluid*), Steven Dinkgreve, Lina Bravo Rebolledo (acteurs en artist educators *Alles wat theater is*)

3. ARTISTIEKE ONTWIKKELING

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Als jeugdtheatergezelschap zijn de scholen (primair en voortgezet onderwijs) onze belangrijkste speelplek. Hier treffen we kinderen en jongeren uit alle lagen van de samenleving; van uiteenlopende sociaaleconomische achtergrond, culturele afkomst, kleur, genderidentiteit en van alle leerniveaus. Juist daarom is het belangrijk dat *alle* kinderen zichzelf kunnen herkennen in onze projecten. We willen diversiteit tonen als vanzelfsprekend gegeven, zonder die te problematiseren: we leven in een diverse samenleving. Daarom besteden we veel aandacht aan een juiste representatie van die diverse samenleving. De volgende quote van kinderboekenschrijfster Sharron McElmeel is voor ons een houvast en toetssteen:
"Kinderen hebben behoefte aan spiegels en ramen. Veel gekleurde kinderen zien de wereld alleen via ramen en zij hebben spiegels nodig. Andere kinderen zien alleen spiegels en zij moeten de wereld ook door ramen leren zien."

Twente is een voornamelijk witte regio. Daar zijn ramen nodig en juist daarom is bi-culturaliteit in de cast belangrijk. Tegelijkertijd vormen de acteurs van kleur noodzakelijke spiegels voor kinderen met een bi-culturele achtergrond, spiegels die nu gemist worden. Hier besteden we veel aandacht aan. We werken daarin samen met castingbureaus om de eigen blik te verbreden. We letten hierin niet alleen op kleur en bi-culturaliteit, ook andere zichtbare diversiteit en gender speelt een rol. We laten zien dat alle soorten mensen op het toneel kunnen staan en dat de samenleving uit meervoudige perspectieven bestaat. Ook voor de toekomstige grote zaalproducties *Robin Hood* en *Piratenkoningin* hebben zorgvuldige casting en auditieprocessen plaatsgevonden op dit vlak.

Ook thematisch geldt dat we verhalen vertellen die geen eenduidige norm tonen. We letten erop dat de samenstelling van gezinnen in elke voorstelling anders is, we waken ervoor dat niet elk verhaal zich onbewust in dezelfde context afspeelt. Dit geldt ook voor de thematiek. We zijn ons er bijvoorbeeld van bewust dat de economische situatie van kinderen zeer verschilt. Armoede was aan de orde in *El Mektoub*, instabiele gezinssituaties in *Supertramp* en *Koekoeksnest*, en met *STOTTRPJOTTR* sloten we aan bij een belangrijk thema in deze regio: laaggeletterdheid. In ons talentontwikkelingsproject *Playground053* is nadrukkelijk gezocht naar een perspectief op de geschiedenis van de stad dat niet vaak verteld wordt. De verhalen van migrantenarbeiders uit Zuid-Europa en Turkije kregen hiermee een podium. We werkten daarin samen met een Turkse vereniging uit de stad.

Ook muziektheater als genre vatten we inclusief op. *Liegebeesten* had met composities van Jip van den Dool een filmische soundscape met catchy popliedjes, in *De Geheime tuin* klonk een rijke verzameling fragmenten uit het (recente) klassieke repertoire gespeeld door 45 klassieke musici, *Supertramp* was een swingende voorstelling met alleen drums en tekst, Jonathan Bonny onderzocht in het lab *Nieuw Geluid* vormen van clubmuziek en in *Gullivers reizen* ontstond met ud, viool en elektrische piano een divers scala aan muziek met duidelijke Arabische invloeden. Deze diversiteit binnen het muziektheatergenre is voor Sonnevanck een essentiële weerspiegeling van een pluriforme wereld.

NIEUWE THEATRALE VORMEN

Wat betreft de theatrale integratie van acteurs en musici hebben we dit jaar grote stappen gezet. Het meest extreme voorbeeld daarvan was *De Geheime tuin*. Hier stonden zes acteurs en 45 musici samen op de vloer en vormden telkens in beeld en beweging één geheel. Nadrukkelijk is gezorgd dat de musici geen achtergrond behang zouden zijn maar een wezenlijk onderdeel van de scène. Zou de muziek vooraf opgenomen afgespeeld worden dan bleef de voorstelling niet overeind: een belangrijke graadmeter. Als levend en bewegend decor vormden de musici met hun muziek én hun lichaam de omgeving waarbinnen

de voorstelling zich afspeelde. Dan weer waren ze standbeelden in de tuin, dan de muren en gordijnen van het huis, de geesten die door het huis zwerven, de bloemen in de tuin. De acteurs waren in een uitgekiende choreografie voortdurend met hen in interactie. Er werd gezongen en scènes ritmisch op muziek gesproken. In sommige scènes had een personage een eigen klein ensemble van musici bij zich waar veel samenspel bij kwam kijken. Een integratie van spel, beeld en muziek waar we trots op zijn en op voort zullen bouwen.

Ook in *Supertramp* was dit aan de orde. Een lang gekoesterde wens is om ons muziektheaterprofiel helderder aanwezig te laten zijn in de theatertruckproducties. Met *Supertramp* is dit uitmuntend geslaagd. Mart van Berckel en Lisanne van Aert kozen voor een radicaal concept, dat ze de 'ensemble monoloog' zijn gaan noemen: één acteur speelt alle rollen. Binnen de theatertruck producties een stap buiten het veel gebezigde realisme die zeer goed werkte. Bijzonder was daarin het samenspel met de drummer. Samen versmolten zij tot één geheel, de grens tussen acteur en musicus vervaagde. Dit zorgde voor een stuwende kracht met een grote emotionele uitwerking, waarin elk geluid betekenisvol werd.

In *Gullivers reizen* zorgden de drie muzikanten voor een non-stop muzikale score onder de tekst. De verschillende werelden waar Gulliver terecht kwam werden niet zozeer door het decor – dat statisch was – verbeeld als wel door de combinatie van video, kostuum en vooral: muziek. Per wereld werd live voor de ogen van het publiek een eigen sfeer gecreëerd die de omgeving van de scene vormde. Broeierige opzwepende muziek voor de ruziënde inwoners van Lilliput, gulzige en ordinaire meezingers in Brobdingnag, een ritmische, elektronische wereld in Paluta, en sereniteit bij de paarden, de Houymhmhmns. Een muzikaal scala van commerciële tunes tot melancholische ud-solo's.
Ook hier waren de musici continu onderdeel van het beeld. Kenmerkend voor ons geïntegreerde muziektheater.

Wat betreft ons continue onderzoek naar theater en techniek was *Rabbit Hole* zeer interessant. Simon Boers project *Monofoon* sloot aan op ditzelfde onderwerp, namelijk: het live samenspel tussen acteur en techniek. De techniek als medespeler, als medemuzikant. Anders dan dat een technicus op afgesproken momenten een cue drukt, konden in beide voorstellingen de acteur(s) zelf bepalen wanneer iets gebeurt, bijvoorbeeld: wanneer een telefoon gaat, wanneer iemand antwoordt op de chat, wanneer de instart van een nieuw filmpje precies komt. Een grote vrijheid in muzikale timing die zorgt dat de voorstelling de actualiteit van dat iets hier en nu gebeurt, behoudt. Het maakt dat de acteur in de live ervaring centraler komt te staan, ondanks het feit dat er om hen heen ongelooflijk veel (technisch en visueel) gebeurt. De acteur verzinkt of verdwijnt daar niet in, maar wordt er juist door gevoed en gedragen. Het live contact tussen acteur en publiek blijft daarmee ook stevig overeind. Interessante nieuwe stappen en heldere voorbeelden van innovatie op theatertechnisch vlak. We kijken er naar uit dit onderzoek in de toekomst voort te zetten.

MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

Sonnevanck vraagt schrijvers en regisseurs welke maatschappelijke vraagstukken voor hen urgent en actueel zijn en stelt ze voor de uitdaging om die te vertalen naar de kinderen en jongeren voor wie de voorstelling gemaakt wordt. Zowel voor de kinderen als voor hun ouders moet de voorstelling interessant zijn. Dat vraagt om een gelaagde aanpak en het vinden van een insteek die zowel persoonlijk als maatschappelijk van aard is.

Hoewel Sonnevanck niet werkt met één overkoepeld thema per jaar is het interessant dat dat achteraf wel lijkt op te doemen uit het gemaakte repertoire. Het lijkt dan alsof een maatschappelijk vraagstuk dat gedurende het jaar actueel geweest is in alle voorstellingen direct of indirect een plek gekregen heeft.

Thematisch gingen onze producties dit jaar allen over de maakbaarheid der dingen. Heb je werkelijk invloed op (de loop van) je leven of niet? Heb je de macht om de omstandigheden te veranderen? En heb je daar vervolgens de persoonlijke kracht en moed voor?

Veel producties plaatsten personages in een systeem, in een construct waaruit ze zich proberen te ontworstelen of waarbinnen ze hun eigen weg proberen te bepalen. De verhouding van het individu tot het (maatschappelijk) systeem stond dit jaar centraal.

In *El Mektoub* was dit heel duidelijk. Drie in armoede opgroeiende jongeren gingen het filosofische gedachtenexperiment aan: staat de loop van mijn leven al vast (mektoub) of kan ik daarin zelf de loop bepalen. Ze besloten een extreme daad te doen, waarvan het onmogelijk was dat die vaststond (namelijk het stelen van een babyleeuwenwelpje) en vroegen zich vervolgens af of dat niet toch ook al voorbestemd was. Ze voeren dit gedachtenexperiment tot het uiterste.

In *Liegebeesten* kwam Noa terecht in een nieuwe wereld waar ze de regels moest leren kennen. Een wereld waarin de waarheid fluïde en ongrijpbaar is. Soms bleek je te bereiken wat je wilde door juist het *tegenovergestelde* te doen. Lukt het Noa om de code van de wereld van de liegebeesten te kraken of niet? Moet zij zich aan deze nieuwe wereld aanpassen of zich er juist tegen verzetten om haar doel te bereiken?

In *De Geheime Tuin* kwam Sara terecht in een landhuis waar de tijd stil leek te staan. Een vastgeroest systeem met regels en denkbeelden waaraan niet getornd werd en waarin zij zich moest schikken. Dat vertikt ze. Ze slaagt erin zich het systeem eigen te maken en met vrienden, met een nieuwe generatie de regels te veranderen en nieuw leven in te blazen.

Ook Pjottr wordt in *STOTTRPJOTTR* in een format geduwd waarin dingen goed of fout zijn. Zijn ouders en hovelingen proberen hem te vormen tot iets dat past in hun beeld. Maar dat wil hij niet. Hij strijdt om zijn eigen autonomie daarbinnen te behouden.

In *Koekoeksnest* gaat het net als in *El Mektoub* over de vraag of het nest waarin je opgroeit de rest van je leven zal bepalen. In hoeverre wordt je identiteit en toekomst bepaald door het gezin waaruit je komt? In *Koekoeksnest* vragen de zussen zich af of ze net zo gek zijn als hun moeder en strijden ze over de vraag of ze hun moeder in de steek moeten laten of juist voor haar moeten zorgen.

Deze wens om los te komen van je omgeving en je eigen keuzes te maken kwam ultiem aan bod in *Supertramp*. De broer waarover het verhaal gaat heeft de keuze gemaakt om te verdwijnen. Wat doet dat met de achterblijvers? Wat hebben ze gemist en niet gezien? En is het een daad van egoïsme of de ultieme ontsnapping uit een ondraaglijke situatie? De vraag wordt op de spits gedreven of je trouw moet zijn aan je afkomst of er ook radicaal mee mag en kan breken.

In *Gullivers Reizen* gaat het tenslotte over maakbaarheid in een negatieve spiegel. Het zijn juist de ouders die de wereld tot in het extreme maakbaar proberen te maken. Alles is overmatig georganiseerd en alles moet perfect om de beste, de snelste, de rijkste te worden. De ideale mens in optima forma. Met deze prestatiedruk wordt Gul op reis gestuurd. Op reis komt zij in veel verschillende werelden, in veel verschillende systemen terecht. Die leren haar dat er andere mogelijkheden in het leven zijn, waarop ze zich eindelijk begint te verzetten tegen de maakbaarheid die haar ouders haar opleggen.

Al deze voorstellingen moedigen aan om naar de wereld om je heen te kijken met een open blik en de vraag te stellen: kan het ook anders? Personages die hun eigen weg bepalen zijn *empowerend* om te zien en geven zelfvertrouwen. Tegelijkertijd tonen we dit altijd als een complexe strijd, we ontkennen niet dat dit een moeilijk proces is en het leven vol van tegenstrijdigheden is. We laten in elke voorstelling verschillende perspectieven tegenover elkaar staan en met elkaar botsen. De ene voorstelling heeft meer een *happy end* dan de ander. Maar alle voorstellingen activeren om kritisch na te denken over de wereld om je heen en de omstandigheden die het leven je biedt niet te zien als vaste, onwrikbare gegevens, maar als iets wat kan transformeren en waarbinnen je een eigen rol te spelen hebt.

4. EDUCATIE

VISIE

Sonnevanck wil kinderen en jongeren een artistieke ervaring geven. Dat doen we zowel met onze voorstellingen als met educatie. Als jeugdtheatergezelschap zien wij onze hele output in het onderwijs als kunsteducatie. Centraal staan de voorstellingen. Daarmee bieden we kinderen en jongeren direct de ervaring dat muziektheater hun denken even op de kop zet.

Het educatieve materiaal rondom de voorstellingen prikkelt en nodigt uit tot gesprek tussen leerkracht en leerling of ouder en kind. We bieden de leerkracht rijk materiaal dat aansluit bij het curriculum in, voor het onderwijs, verassende nieuwe vormen: fysiek tastbaar en digitaal. Onze educatie nodigt uit om te reflecteren en uit te wisselen, niet alleen middels gesprekken, maar ook juist via creatieve uitingsvormen. De leerlingen worden gestimuleerd via die creativiteit met de thema's van de voorstelling aan de slag te gaan.

De schoolomgeving is dé plek om leerlingen uit alle lagen van de bevolking te bereiken. De leerkracht speelt een grote rol in de beleving van de artistieke ervaring van een voorstelling. We blijven daarom ook investeren in één op één deskundigheidsbevordering van leerkrachten op het gebied van cultuuronderwijs. Een voorstelling kan een gesprek openen of emoties losmaken. Als gezelschap zijn wij vluchtig aanwezig, de leerkracht is de aangewezen persoon om de ervaring mee terug het klaslokaal in te nemen en te bespreken in welke vorm dan ook. Ook hierin zijn we ondersteunend aan het onderwijs en is de artistieke ervaring leidend.

EDUCATIE IN DE PRAKTIJK VAN 2023

VOOR SCHOLEN EN LEERLINGEN

Elke voorstelling bieden we educatiemateriaal dat de artistieke waarde van de voorstelling vergroot en de leerkracht en leerlingen prikkelt en ondersteunt. Voorafgaand aan de voorstelling om de verwachtingen van leerlingen te prikkelen en voorkennis aan te spreken. Na afloop om ruimte te geven aan de individuele ervaring van leerlingen met en in de voorstelling. Daarnaast is er de mogelijkheid voor de leerkracht tot het verrijken van het eigen lesprogramma.

In de voorstelling *Liegebeesten* speelt de waarheid een grote rol. In het programmaboekje maken kinderen hun eigen reis door het doucheputje op zoek naar 'de waarheid'. Onderweg komen ze prikkelende vragen over dit thema tegen om zelf over na te denken of erover in gesprek te gaan.

Bij de truckvoorstelling *El Mektoub* staat de vraag of je invloed hebt op je eigen lot centraal. En bij *Supertramp* het kiezen van je eigen pad en wat dat betekent voor degene die achterblijft. Thema's die voor VO-scholieren heel relevant (blijken te) zijn en heel dichtbij komen. Voor docenten van het VO is er een webpagina met verdiepingsmateriaal om voor te bereiden, na te bespreken en een koppeling te maken met vakken van het curriculum zoals Burgerschap. Daarnaast is er een pagina met doorverwijzing naar hulplijnen bij signalen van persoonlijke problematiek van leerlingen.

Bij de klassenvoorstelling *Koekoeksnest* zijn er leskaarten gemaakt om de inhoud van de voorstelling om te zetten in een les op maat die direct aansluit bij een specifiek kerndoel van de school/de klas.
Bij de speellokaalvoorstelling *STOTTRPJOTTR* wordt het voorleesverhaal uit de voorstelling meegeleverd als poster. Op die manier kan de leerkracht het verhaal nog eens (voor)lezen met/aan de leerlingen en het hebben over de betekenis van de woorden en daardoor ook over de inhoud. Zo blijft de voorstelling ook zichtbaar achter in de klas.

In de voorstelling *Gullivers Reizen* zeilt Gul onder hoge druk van haar ouders solo de wereld rond. In die reis ontstaat de vraag: wat maakt ons mens? En zijn wij mensen wel zo goed en wijs als wij denken? In het programmaboekje gooien de leerlingen het roer om en nemen het heft in eigen handen. Ze maken een eigen reis, langs zowel interne als externe obstakels en gaan op zoek naar wie zij (willen) zijn.

Bij de luistervoorstelling voor het speellokaal *Wakkerland* ligt de nadruk van de educatie in de voorbereiding op het 'oefenen' van het luisteren. Na de voorstelling gaan leerlingen in de klas muzikaal aan de slag met het verklanken van een boodschap van de zee.

VOOR PUBLIEK VAN VRIJE VOORSTELLINGEN

Om het gesprek tussen ouder/verzorger en kind te stimuleren bieden we bij al onze vrije voorstellingen programmaboekjes aan. Deze programmaboekjes zijn gericht op het kind en nodigen uit om hulp te vragen van volwassenen om iets samen te lezen of de opdrachten in het boekje uit te voeren.

EVALUATIE

Na afloop van de voorstelling wordt elke leerkracht actief verzocht de voorstelling en het educatiemateriaal op een speciaal formulier te evalueren. In deze evaluatie wordt gevraagd naar beoordeling door leerkracht én kinderen van de inhoud, de vorm en de organisatie van voorstellingsbezoek en educatie-activiteiten.

De uitkomst van deze evaluaties wordt door een educatiemedewerker van Sonnevanck gebundeld en geanalyseerd. De analyse wordt besproken met alle leden van het gezelschap en de gastregisseur. Lessen voor de volgende voorstellingen en projecten worden benoemd en besproken met komende artistieke teams.

CULTUUREDUCATIE MET KWALITEIT

Binnen het programma CmK (Cultuureducatie met Kwaliteit) werkt Theater Sonnevanck in Enschede en Overijssel intensief samen met een aantal scholen. We ondersteunen leerkrachten in het vormgeven van cultuureducatiebeleid schoolbreed. Scholen die een verbeterslag willen maken op het gebied van theater maken in de klas begeleiden we met een coaching on the job traject waarin er vanuit een voorstellingsbeleving theater wordt gemaakt door de leerlingen.

We hebben we een nauwe samenwerking met de Pabo en de opleidingen tot Docent Muziek en de opleiding Artist Educator. Studenten kunnen op verschillende manieren kennismaken met jeugdtheater en daar gaan we graag met ze over in gesprek. Zo bezoeken ze onze voorstellingen, verzorgen we speciale nagesprekken en bieden we workshops aan.

In seizoen 2023-24 zijn we een intensief onderzoek gestart, mogelijk gemaakt door de zogenaamde 'Rijnbrink LAB CmK regeling'.
Centrale onderzoeksvraag: *Welke vorm van educatie is een toegevoegde waarde bij de truckvoorstellingen van Oostpool & Sonnevanck voor voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs?*
In het onderzoek, onder leiding van Nadieh Graumans - Tigchelaar worden de ervaringen van vakdocenten, leerkrachten en buitenschoolse experts meegenomen om te onderzoeken welke vormen van educatie nodig zijn voor de verschillende doelgroepen. Eind 2024 brengen we i.s.m. Rijnbrink het onderzoek uit en delen dit met het (speciaal) onderwijs en culturele veld.

5. EXPLOITATIE EN FINANCIËLE POSITIE

De exploitatierekening:

		2023	2022
	Totale baten	€ 1.879.787	€ 1.876.852
	Totale lasten	€ 1.996.762	€ 1.693.229
Exploitatieresultaat		(€ 121.790)	€ 178.990

Het jaar 2023 sluit af met een negatief exploitatieresultaat van € 121.790
We hebben in de loop van 2023 (nog) meer plannen tot uitvoering kunnen brengen dan we medio 2022 bij het vaststellen van de begroting voorzien hadden. We hebben veel geproduceerd, nieuwe voorstellingen en reprises, talentontwikkelingsprojecten en laboratoria. En belangrijke investeringen gedaan waaronder de aanschaf van duurzame nieuwe theaterverlichting en, samen met Theater Oostpool, een nieuwe theatertruck.
Dit heeft geleid tot een negatief exploitatieresultaat. Dit resultaat was voorzien. De investeringen worden als noodzakelijk gezien en als verantwoord beschouwd.

BATEN

De publieksinkomsten in 2023 bleven zo goed als stabiel in vergelijking met 2022; een teken dat onze markt zich nu definitief hersteld heeft na de coronajaren.
In vergelijking met 2022 hebben we in 2023 minder voorstellingen als coproductie gemaakt wat terug te zien in een lagere bijdrage van de coproducenten.
De coproducenten in 2023 waren Theater Oostpool, Theater aan de Rijn/De Nieuwe Oost, Phion, de Toneelmakerij en Oyfo Techniekmuseum.
We ontvingen voor twee coproducties, *De Geheime Tuin* en *Koekoeksnest* een incidentele projectsubsidie van de provincie Gelderland vanuit de subsidieregeling Jeugdpodiumkunsten.
De provincie Overijssel past geen indexering toe op het eerder (voor de periode 2021-2024) toegekende jaarlijkse subsidiebedrag.

LASTEN

De grootste wijziging in vergelijking met 2022 aan de lastenkant is de stijging in de activiteitenlasten personeel. Deze stijging wordt veroorzaakt door de zeer sterk gestegen tarieven van freelancemedewerkers in combinatie met een toegenomen aantal (kleinschalige en/of op maat) activiteiten zoals de productie van de voorstelling *Monofoon*, een bijzondere samenwerking met techniekmuseum Oyfo.
De activiteitenlasten personeel stegen hierdoor van € 872.852 in 2022 naar € 1.185.823 in 2023.
De overige lasten zijn gemiddeld tussen de 6 en 11% gestegen ten opzichte van 2022, wat in lijn is met de algehele kostenstijging waar we maatschappelijk mee te maken hebben.

BESTEMMINGSRESERVES

- De bestemmingsreserves ‘talentontwikkeling’, voorstelling *Liegebeesten* en ‘niet doorgegane voorstellingen’ zijn vrijgevallen in 2023. Er is in het kader van het maakproces van de voorstelling *Monofoon* extra geïnvesteerd in artistieke en technisch-theatrale deskundigheidsbevordering. De voorstelling *Liegebeesten* is alsnog post-Corona, volledig hernomen en op tournee gegaan.
- In 2022 is een bestemmingsreserve gevormd van € 180.000 voor de aanschaf van een nieuwe

theatertruck. Deze truck is samen met onze partner Theater Oostpool in 2023 aangeschaft. In 2023 zijn de afschrijvingslasten over 2023 van de theatertruck aan deze bestemmingsreserve onttrokken .
- Gedurende 2023 zijn onttrekkingen gedaan aan de bestemmingsreserve techniek theaterzaal ter grootte van de afschrijvingslasten van de in 2023 geïnvesteerde techniek in de theaterzaal. In 2024 zijn nieuwe vervangingsinvesteringen gepland, vandaar de toevoeging aan de bestemmingsreserve naar € 166.000
- De bestemmingsreserve van € 95.000 'herhuisvesting' is gevormd vanwege de te maken advies-, ontwerp- en ontwikkelkosten voor de herhuisvesting.
- De bestemmingsreserve 'inrichting nieuwe theaterzaal' van € 167.000 is gevormd vanwege te maken kosten herhuisvesting en de specifieke herinrichting van de theaterzaal en studio.

RISICO'S

Zoals we gepland hebben produceren we een breed, pluriform en mogelijk schaalbaar aanbod. Een aanbod dat in toenemende mate ook langjarig kan worden ingezet, dat duurzaam is.
Dat versterkt (mede) de zakelijke risicobeheersing van ons gezelschap naast de doorlopende en geborgde aandacht voor strikte kostenbeheersing. Onze risico's liggen vooral op strategisch en operationeel vlak. Het grootste strategische risico ligt in de continuïteit van de financiering door de betrokken overheden en de politiek-bestuurlijke ontwikkelingen. Deze risico's zijn structureel onderdeel van de agenda van zowel de directie als het overleg van directie met de toezichthouders.
Het grootste deel van onze operationele risico's is op een adequate manier afgedekt door strikte kostenbeheersing, stabiele en goed te prognosticeren inkomsten en verzekeringen. Coproductieovereenkomsten garanderen betrouwbare financiële afspraken met coproductiepartners.
Het risico van een relatief kleine organisatie als Sonnevanck is de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van vaste medewerkers op solo functies en de beschikbaarheid van onze freelancemedewerkers. We werken met een grote flexibele schil van freelancers. We bieden hun betrouwbare, zo mogelijk meerjarige opdrachten (technici). Met vaste samenwerkingspartners hebben we waar mogelijk (ICT, verkoop, techniek) voor combinatiebanen of opdrachten gezorgd: heel concreet met Theater Oostpool 'delen' we een medewerker voor de verkoop van de truckvoorstellingen. Met Concordia, een lokale collega-organisatie doen we aan facility sharing op het gebied van ICT.
Het ziekteverzuimpercentage was in 2023 4,1%. Bij één medewerker van het vaste team was sprake van niet werk gerelateerd langdurig verzuim.

Dit risicoprofiel, afgezet tegen een stabiele, betrouwbare organisatiestructuur en -cultuur en een goed eigen vermogen maakt dat de continuïteit van de organisatie in 2023, en ook in 2024 bij onverhoopte en onverwachte gebeurtenissen niet in gevaar zal komen.

EIGEN INKOMSTEN

PUBLIEKSINKOMSTEN

De publieksinkomsten uit verkoop van onze voorstellingen en workshops bedroegen in totaal € 258.849. De verkoop middels uitkoop blijft het grootst, partage en recette afspraken blijven stabiel in vergelijking met 2022. De inkomsten uit workshops stegen in vergelijking met 2022 naar een niveau zoals we dat voor de Corona periode ook kenden.

VERGOEDING COPRODUCENTEN

De bijdrage van coproducent Theater Oostpool aan de voorstellingen die we samen maken voor het Voortgezet Onderwijs bedroeg € 129.490. Er zijn langjarige afspraken over deze coproducties vastgelegd in een convenant en per productie in een coproductieovereenkomst.
De andere gecoproduceerde voorstellingen samen met de Phion, de Toneelmakerij en Theater aan de

Rijn werden gecoproduceerd met een vaste en gemaximeerde bijdrage per partner. Voor twee producties ontvingen we een incidentele projectsubsidie wat concreet voor de productie *Koekoeksnest* betekende dat daarmee, na de zeer goed verlopen verkoop, zo goed als alle productiekosten gedekt werden.

INDIRECTE INKOMSTEN

Het bedrag van € 17.730 vallend onder de indirecte inkomsten betreft de bijdrage voor verschillende vormen van talentontwikkeling door ArtEZ en de ROC Podiumacademie.

SUBSIDIES

Van de gemeente Enschede hebben we in 2023 € 15.556 ontvangen in het kader van de regeling combinatiefunctionarissen op basis van de impuls brede scholen, sport en cultuur. Deze gelden zijn toegezegd voor de periode 2023-2024.
Van de provincie Gelderland ontvingen we voor twee coproducties, *De Geheime Tuin* en *Koekoeksnest* een incidentele projectsubsidie van in totaal € 110.000 vanuit de subsidieregeling Jeugdpodiumkunsten.

6. PUBLIEK

	Aantal voorstellingen	Aantal bezoekers
Totaal reguliere voorstellingen	90	8619
Totaal schoolgebonden voorstellingen	435	19455
Totaal schoolgebonden activiteiten	53	1949
Totaal aantal voorstellingen	**525**	**28074**
Totaal aantal voorstellingen en schoolgebonden activiteiten	**578**	**30023**

Overzicht aantal regionale bezoeken en voorstellingen

Aantal bezoekers	Totaal landsdeel Oost	Overijssel	Gelderland
Schoolvoorstellingen	18748	8782	9966
Vrije voorstellingen	6375	2723	3652
Totaal	**25123**	**11505**	**13618**
Aantal voorstellingen	Totaal landsdeel Oost	Overijssel	Gelderland
Schoolvoorstellingen	429	217	212
Vrije voorstellingen	64	30	34
Totaal	**493**	**247**	**246**

In de bezoekerscijfers is terug te zien dat we hoewel we in 2023 in totaal meer voorstellingen hebben gespeeld (2022; 470 en in 2023: 525) dat gedaan hebben voor gemiddeld kleinere aantallen bezoekers per voorstelling. Analyse van de bezoekersaantallen per voorstelling laten daarover het volgende zien:

- We speelden twee tournees geheel op de scholen: *Koekoeksnest* (in de klas) en *STOTTRPJOTR* in het speellokaal.
- De tournee van *Liegebeesten* richtte zich, in de schouwburgen, (mede) op een schoolpubliek. De verkoop van deze schoolvoorstellingen verliep aarzelend als gevolg van de moeizame start van de verkoop aan het onderwijs vlak na de Corona periode.
- *De Geheime Tuin* was weliswaar een grote zaal productie maar kon om organisatorische redenen maar zesmaal gespeeld worden. Mede om die reden zal de voorstelling in 2025 hernomen worden.

Het aantal speelbeurten in landsdeel Oost is in 2023 fors hoger dan het langjarig gemiddelde: van bijna 70% naar 90% van het totaal aantal voorstellingen. Redenen daarvoor zijn:

- De vele extra (in vergelijking met eerdere jaren) schoolvoorstellingen die gespeeld zijn op de scholen in de regio. Denk aan *Koekoeksnest, STOTTRPJOTR, Wakkerland, El Mektoub, Supertramp, Alles wat theater is, de Kleine Berenjacht.*
- Daarnaast is de schoolvoorstelling *Koekoeksnest* alleen gespeeld op scholen in Gelderland vanwege de voorwaarden vanuit de speciale projectsubsidie van de Provincie Gelderland dat de voorstelling alleen in deze provincie getoond mocht worden.

- In voorjaar 2024 spelen we twee grote landelijke tournees waarvan het maakproces al (deels) in 2023 plaatsvond.

In 2024 zal de verdeling van speelbeurten weer terugkeren naar niveau van het langjarig gemiddelde: 2/3 in landsdeel Oost en 1/3 verdeeld over de rest van het land.

ONTWIKKELINGEN

- In november 2023 hebben we onze nieuwe huisstijl gelanceerd, met een krachtig nieuw logo, een op maat gemaakt lettertype voor Sonnevanck en een vernieuwde website. Deze update heeft onze uitstraling opgefrist, kleurrijker en avontuurlijker gemaakt en sluit daarmee perfect aan bij onze merkwaarden. Met deze vernieuwde huisstijl kunnen we nog betere en opvallendere communicatiemiddelen creëren voor onze voorstellingen en kunnen we onze boodschap nog helderder overbrengen.
- Programmering in Enschede
  In 2023 programmeerden we eigen voorstellingen in de voorjaars-, mei- en herfstvakantie. Ook bereikten we nieuw regionaal publiek door onze truckvoorstelling *SUPERTRAMP* te spelen tijdens Museumnacht Enschede.
- Samenwerkingen op het gebied van marketing werden actief doorgezet in 2023. Theater Sonnevanck is onderdeel van Podiumkids (landelijk) en het platform Zoek het uit! (Lokaal).
- Theater Sonnevanck was goed zichtbaar in zowel de lokale, regionale als landelijke pers met recensies, interviews en radio-optredens.

Online bereik

Stijging ten opzichte van 2022

Volgers

Facebook	2000	18%
Instagram	2100	15%

Bereik

Facebook	76000	178%
Instagram	24300	213%

Het bereik van de organische of betaalde distributie

Interacties

Facebook	2000	36%
Instagram	1100	100%

Het aantal likes, reacties, opmerkingen opslag- en deelacties

Klikken op links

Facebook	1200	141%
Instagram	229	100%

Het aantal klikken, tikken of veegacties op links binnen de inhoud

Doelgroep

Facebook

Enschede	19,6%	Vrouwen	73,4%
Amsterdam	11,0%	Mannen	26,6%
Hengelo	3,5%		
Utrecht	3,2%		
Arnhem	2,9%		
Zwolle	2,6%		
Rotterdam	2,1%		
Oldenzaal	1,6%		
Almelo	1,5%		
Deventer	1,5%		

Instagram

Amsterdam	16,3%	Vrouwen	69,4%
Enschede	13,8%	Mannen	30,6%
Arnhem	5,5%		
Utrecht	5,1%		
Zwolle	3,4%		

Minuten bekeken		
Facebook	2000	210%
Het totaal aantal minuten dat een video is afgespeeld.		
Websitebezoeken	110091	307%

Overige platformen (volgers/ abonnees)		
	2022	2023
Twitter	548	531
LindedIn	624	652
YouTube		89
Nieuwsbrief	1108	1091

NIEUWE HUISVESTING

Een belangrijke ambitie van Sonnevanck, is nog meer willen én kunnen betekenen voor de stad Enschede en regio Twente. Theater Sonnevanck wil graag een factor zijn die de stad en regio nog aantrekkelijker maakt voor jonge gezinnen.
Samen met partner Concordia zijn we, in nauwe afstemming met de gemeente Enschede en private investeerders, inmiddels al enige tijd intensief bezig met de businesscase, investeringsagenda en het dekkingsplan voor herhuisvesting in de oude V&D in het centrum van Enschede. In *Het Warenhuis* krijgt Sonnevanck een grotere theaterzaal en een goed uitgeruste repetitiestudio. Hierdoor wordt een veel ruimer aanbod aan jeugdtheater mogelijk.
De verwachting dat we in de loop van 2023 een beslissing over de haalbaarheid van dit plan zouden kunnen krijgen is niet juist gebleken. Maar het plan is geenszins van de baan, integendeel. Met kleine maar gestage en verantwoorde stappen in de plan- en politieke besluitvorming blijven we doorontwikkelen aan elkaar en verwachten we meer helderheid over de haalbaarheid in 2024.

7. ORGANISATIE

Fair pay is al jaren onze standaard. We belonen alle medewerkers, werknemers en freelancers conform de CAO Toneel of de honorariumrichtlijnen van de betreffende beroepsverenigingen. We vragen veel van al onze medewerkers, vaste en freelancers: passie, lef, eigen verantwoordelijkheid. We geven openheid, heldere verwachtingen en vertrouwen. De werksfeer is warm, informeel en eerlijk. De directie is zich zeer bewust van hun voorbeeldfunctie, zowel intern naar alle medewerkers, als extern naar samenwerkingspartners en spreekt de partners hier ook actief op aan.

Sonnevanck is intensief betrokken bij ontwikkelingen in onze branche, zowel artistiek als zakelijk, zoals bij:
Het Grid: in 2023 is een start gemaakt met een leernetwerk in Regio Oost voor en door theatertechnici.
We zoeken een gezamenlijk antwoord op het groeiende probleem van de tekorten én uitstroom van theatertechnici; via onder andere meester-gezeltrajecten en nauw overleg met de vakopleidingen.
En bij de *De Generator*: het begeleiden, faciliteren en vasthouden van zakelijk talent in het brede culturele veld van Oost-Nederland.

We geven structureel aandacht aan de professionele en persoonlijke ontwikkeling van al onze medewerkers. We stimuleren en faciliteren hen om zich (bij) te scholen.
Freelancemedewerkers vragen vaak om specifieke toegepaste scholing bij een productie: zangles, groot rijbewijs, een instrument leren bespelen etc. Dit faciliteren wij waar mogelijk.

Sociale veiligheid staat hoog op onze agenda: hiervoor is een structurele plek ingeruimd op de jaaragenda, zowel met het vaste team als met de Raad van Toezicht. We werken samen met zowel een interne als externe vertrouwenspersoon. In 2023 zijn er geen signalen of meldingen binnengekomen bij de vertrouwenspersonen.

In al ons werk bevragen we de norm. In onze producties tonen we diverse mensen, gezinnen en verhalen. Ons vaste personeel is divers in religie, gender, leeftijd, seksuele oriëntatie, opleiding en wortels in stad of platteland.
Binnen het vaste team is een bredere afspiegeling van culturele afkomst wenselijk. Bij werving van nieuwe medewerkers is dit speerpunt.
In onze Raad van Toezicht is sinds dit jaar een lid aanwezig met specifieke expertise op gebied van diversiteit.

Op verschillende speelplekken ontmoeten we een breed publiek. Voor veel kinderen en jongeren is een Sonnevanck voorstelling hun eerste theaterervaring. Als jeugdtheatergezelschap zijn schoolklassen (primair en voortgezet onderwijs) ons belangrijkste publiek. Ook in 2023 heeft de nadruk wederom sterk bij schoolpubliek gelegen. Alleen daar treffen we kinderen en jongeren uit alle lagen van de samenleving; van uiteenlopende sociaaleconomische achtergrond, culturele afkomst, kleur, genderidentiteit en van alle leerniveaus.

8. DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT VAN SONNEVANCK IN 2023

Functie	Naam	In functie sinds	1e periode aftreden	2e periode aftreden
Voorzitter	Mevr. T. van Ham	3-9-2021	3-9-2025	3-9-2029
Lid, Aandachtsgebied juridische zaken en secretaris	Mevr. mr. I. Kruiders - Hazewinkel	1-12-2018	1-12-2022	1-12-2026
Lid, aandachtsgebied artistieke zaken	Mevr. B.M.G.P. De Goeij	14-6-2019	14-6-2023	14-6-2027
Lid, aandachtsgebied Financiën	Dhr. D. Oonk	1-1-2022	1-1-2026	1-1-2030
Lid	Dhr. J. Sundaram	1-6-2023	1-6-2027	1-6-2031

FUNCTIES EN NEVENFUNCTIES

Tineke van Ham, Eigenaar TvH Kompas & Compassie met vandaaruit opdrachten in het culturele veld. Bestuurslid Stichting Britten voor Jong Muziektalent

Ilse Kruiders – Hazewinkel, Arbeidsjurist bij Landstede Groep Zwolle, eigenaar van Kruiders Juridisch Advies, lid Rotary Enschede – Noord, voorzitter medezeggenschapsraad basisschool Drie-eenheid Oldenzaal

Brigitte de Goeij, eigenaar Cultuur en Zaken en o.a. werkzaam als secretaris voor de Provincie Brabant, adviseur KunstLoc Brabant en zakelijk leider TG De Jonge Honden en Tg Goed Gezelschap

Danny Oonk, eigenaar Oonk Speciaalzaak, voorzitter Muziekvereniging Excelsior Winterswijk, voorzitter Stichting Bevrijdingsconcert Winterswijk, lid Raad van Advies Winterswijkse uitdaging.

Janarthanan Sundaram DGA Bright Access, lid Raad van Commissarissen Sité Woondiensten, lid Raad van Toezicht Onderwijsgroep Amersfoort, lid ledenraad Univé Oost, lid bezwarencommissie Vario onderwijsgroep en lid geschillen college D66

De leden van de Raad voor Toezicht ontvangen een vaste onkostenvergoeding van € 1000,- per jaar voor hun werkzaamheden.

BESTUUR/DIRECTIE

Artistiek directeur	Daniël van Klaveren	In dienst sinds 1-12-2020	1 FTE
Zakelijk directeur	Lieke Bisseling	In dienst sinds 1-11-2010	1 FTE

In het kader van de WNT kunnen wij melden dat de artistiek directeur en de zakelijk directeur een contract voor onbepaalde tijd hebben. Aan beide directeuren is een bezoldiging conform CAO Toneel uitgekeerd, die ruim binnen de voor onze instelling geldende WNT-norm voor bezoldiging blijft.

GOVERNANCE

Stichting Theater Sonnevanck werkt op basis van een Raad van Toezicht model. Bestuur en Raad van Toezicht werken volgens de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur en nemen daarbij de Best Practice bepalingen in acht.

De Raad was in 2023 actief over de volle breedte van zijn taken. Hij stelde vanuit zijn midden een nieuwe voorzitter aan in verband met het verlopen van de twee toegestane termijnen van de vorige voorzitter en het daarmee gepaard gaande afscheid. De daardoor ontstane vacature in de Raad werd met inzet van het adviesbureau Binoq Atana succesvol ingevuld. De code Diversiteit en Inclusie evenals de code Cultural Governance werden daarbij gehanteerd.

De Raad van Toezicht is alert op eventuele (neven)functies of belangen van raadsleden die niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van Theater Sonnevanck. Raadsleden worden benoemd voor een periode van vier jaar en een aftredend lid kan eenmaal worden herbenoemd.
De termijn van een van de leden werd na raadpleging van de gehele Raad verlengd voor een tweede periode. De Raad kon vanaf halverwege 2023 weer op volle sterkte functioneren. Het toezicht wordt weliswaar uitgeoefend vanuit integraliteit maar een aantal aandachtsgebieden is specifiek toegewezen aan leden van de raad, zoals financiën, juridische zaken, artistiek beleid, remuneratie en het vice-voorzitterschap.

In 2023 kwamen Raad en directie vijfmaal bijeen. In deze formele vergaderingen werden jaarrekening 2022 en begroting 2023 besproken en goedgekeurd evenals de opdrachtverlening aan de accountant omtrent de controle van de jaarrekening 2023. De herhuisvesting van Sonnevanck liep als een rode draad door het jaar heen en vulde ook de agenda van de RvT. De verkenning in dat verband van deelname aan het Warenhuis, de herbestemming van het voormalige V&D pand in de gemeente Enschede, leidde tot gevraagde en ongevraagde adviezen vanuit de Raad richting de directie. Het artistiek beleid, de uitvoering en de waardering ervan vormen een vast onderdeel van de agenda van de Raad. De Raad is zoveel mogelijk aanwezig bij de premières van voorstellingen.

Het directiereglement is aangepast en opnieuw vastgesteld. Raad en directie bespraken in hun vergaderingen deze onderwerpen in een goede balans tussen de rollen die zij ieder vanuit de code Cultural Governance geacht zijn in te nemen. De directie voorziet de Raad van Toezicht van voldoende en adequate informatie. De voorzitter van de Raad vergezelde de directie in het monitorgesprek met de Raad voor Cultuur.

De Raad van Toezicht houdt tussen de vergaderingen met de directie in ook eigenstandige vergaderingen, in 2023 was dat 4 maal. Daarvoor is een jaarplan opgesteld, gebaseerd op de Code Cultural Governance.
Op die manier houdt de Raad scherp of zij de code volledig toepast en ook hoe zij dat doet. Eén van die vergaderingen is gebruikt om de jaarlijkse zelfevaluatie te houden.
Het contact met de medewerkers vindt op informele wijze ook plaats doordat alle leden van de Raad gedurende het jaar minimaal een keer deelnemen aan de gezamenlijke medewerkerslunch. Dit gebeurt zonder de aanwezigheid van de directie.

Met de directie hebben jaargesprekken plaats gevonden. De zakelijk directeur gaf in de loop van 2023 te kennen dat zij in 2024 na twaalf jaar het zakelijk leiderschap wilde beëindigen. Gedurende het jaar zijn hierover verschillende gesprekken gevoerd. In gezamenlijkheid is daar het traject van werving en selectie uit voortgekomen dat in 2023 is voorbereid en in 2024 is geeffectueerd.

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit naar de directie over het vele werk dat verzet is en de mooie resultaten die zijn behaald in samenwerking met een gedreven vast team en met inzet van vele talentvolle makers van theater.

GELIEERDE RECHTSPERSONEN

Op 7 maart 2013 werd de Stichting Vrienden Sonnevanck opgericht. Doel van de stichting is 'het bijeenbrengen en beheren van vermogen ten behoeve van de Stichting Theater Sonnevanck'. De stichting tracht haar doel te bereiken middels 'schenkingen, bijdragen van donateurs, het organiseren en verzorgen van optredens en andere projecten'.
In deze stichting hebben gedurende het jaar 2023 geen activiteiten plaatsgevonden en bevatte per einde boekjaar geen activa en passiva.

Aldus opgemaakt te:
Enschede, 20 april 2024

Artistiek directeur
Daniël van Klaveren

Zakelijk directeur
Lieke Bisseling

THEATER SONNEVANCK

WWW.SONNEVANCK.NL